

A társadalmi idegesség

Dr. Porsche kolozsvári ideggyógyász előadása az Erdélyi Múzeum Egyesületben

Szerdán este 200 főnyi intellektuális hallgatóság előtt tartott előadást az Erdélyi Múzeum-Egyesületben dr. Porsche kolozsvári ideggyógyász a jelenlegi társadalmi idegesség okairól. Ez az előadás, a gondolatokat megelőző studiumok komolyságánál és maguknak a gondolatoknak eredetiségénél fogva, jóval meghaladja a helyi érdeklődés kereteit és minden részletében arra hivatott, hogy a komoly tudományos körök, a szociológusok és intellektuelek érdeklődését felkeltse, vitát váltson ki és különösen a társadalomtudomány művelőit új szempontok figyelembevételére serkentse.

Dr. Porsche előadásának vezérlő eszméit a következőkben ismertetjük:

— A társadalmak, népek és különböző testületek vezetése ma és nagyjában minden korokban az idegesek kezében volt és van. Ezek az idegesek a tömeghez és a hétköznap embereihez viszonyítva degeneráltak és két főcsoportra oszlanak.

Az első csoportba az aszociálisok, magasabb fokozatban az antiszociálisok tartoznak, a jólismert individualista-típusok, akiket gondolkodásukban és cselekedeteikben csakis önző érdekeik vezetnek, könnyörtelenül és minden tekintet nélkül a mások érdekeire.

A második csoportba az u. n. „mániákus depressziósok“, az *altruisták* tartoznak, az érzékenyek és érzelmdusok, akik mindig a mások boldogulására törekednek s így messze eltérnek a normális-típustól, a filisztertől és a tömegembertől. Ezek csak a mások boldogulása után igyekeznek kielégíteni egyéni ambícióikat.

Egy kornak idegességi fokát, helyesebben idegességének irányát tehát az határozza meg, hogy abban a korban, melyik „degenerált“ típus van túlsúlyban: az aszociálisoké, vagy pedig a mániákus depressziósoké.

A polgári individualizmus virulens korában, a háború előtt, az aszociálisok csoportja volt túlsúlyban, akiket a tekintetnélküli érvényesülés vágya hajtott, a háborús államférfiak, a hadvezérek, a kíméletlen törtétek s nagyon valószínű, hogy éppen ezek voltak okai a háború kitörésének.

Az emberiség harminc százaléka volt a háború előtt „degenerált“ s szerencsétlenségre e degeneráltak közül éppen az aszociálisok (tizennyolc százalék) voltak túlsúlyban. A háború alatt ez az arányszám 40–50 százalékra emelkedett, amely arányt mindmáig megtartották a normális emberekkel szemben a degeneráltak.

A háború előtthöz képest azonban a „depresszív mániákusok“, az *altruisták* csoportja került túlsúlyba, akiknek küzdelmei teszik annyira idegessé korunkat, annyira nyugtalaná. A különböző tömegmozgalmak, társadalmi mozgalmak élén ők állanak, ők a vezérei a nacionalizmusoknak, fascizmusnak, bolsevizmusnak és cionizmusnak, olyan mozgalmaknak tehát, melyekben az individuum céljai és akaratai alig jelentenek valamit, minden erő és akarat az *altruista* célok szolgálatába van állítva.

Az individualisták (aszociálisok) és az *altruisták* (mániákus depressziósok) között most folyik életre-halálra a küzdelem s ennek a küzdelemnek nyugtalanulása, idegessége nyomja rá bélyegét korunkra, mindaddig, míg egy egészséges kiegyenlítődés után nem következik be újra egy relatív nyugalmi állapot.

Ez a küzdelem nem új, meg van a történelmi múltja, mint minden emberi törekvésnek. Minden idők idegességét, nyugtalanulását az tette jellemzőtessé, hogy melyik csoport volt felszínen, melyik csoport kezében volt az irányítás. Az *inkvizíció* kora pl. az *aszociálisok* kora volt, a reformáció és a reneszánsz korszakát az *altruisták* teremtették meg túlsúlyba-kerülésükkkel.

Mindebből az következik, hogy egy kornak irányát és jellemzetességét nem kimondottan politikai, vagy gazdasági okok határozzák meg, hanem *pszichikaiak*. Az éles harcok idején a fentvázolt két irányzat harcol egymással s ez okozza, mint napjainkban is, hogy az idegesek száma jóval nagyobb, mint nyugalmi korokban, mert hiszen a valameny-

nyire is hajlamosok föltétlenül áldozatául esnek a kor pszichózisának. A civilizáció is kétségtelenül fokozza az idegesek számát, tehát nagyobb a harci felület, ebből kifolyólag pedig a társadalmi idegesség is.

A fenti tényeknek megfelelően tehát arra a konklúzióra kell jutnunk, hogy a haladás szempontjából a normális emberek semmit sem számítanak, a társadalmi vezetést ennél fogva a degeneráltak tartják, kezükben, mert érzékenységük, gazdag fantáziájuk és lelkesedésük erre predesztinálja őket.

A degenerált ember tehát több, mint a morális, legalább is a társadalmi haladás mérlegére téve őket.

Mégis egy bizonyos fokon, még az *altruista* idegesek is károsok a társadalomra nézve, túlzott érzékenységükkel és olykori féktelenségükkel. Tul-tengő tulajdonságaiknak korlátozása tehát orvosi és pedagógiai beavatkozást igényel, még pedig orvosi szempontból *eugenetikai* irányítást, pedagógiai értelemben pedig *nevelést*.

Az eugenetika feladata, hogy a konstitucionális hibákat eliminálja, a nevelésé, hogy a meglévő hibákat az egyedben próbálja megjavítani. Az egyik *preventív*, a másik *korrektív* célzatu. A szociológia egyes megállapításai ennek az empirikus megfigyelésnek szemszögéből nézve tehát tévednek, amikor a *tökében*, nem pedig az egyes aszociális hajlamu *tökéseken* látják a társadalmi igazságtalanságok okozóit. A másik hibája, hogy nem látja meg az *altruisták* nagy szerepét, akik nélkül lehetetlen volna elképzelni társadalmi mozgalmakat, mert hi-

Harisnyát

csak

Siposnál

vegyen

Cluj, C. Reg. Ferd 8.

szen a normális emberek, akikből a tömegek összeállanak, idegdiszpozíciójuknál fogva indifferensek s az *altruista* idegesek, „degeneráltak“ nélkül sohasem mozdulnának meg a nagy célok megvalósítása érdekében.

Seipel kancellár nyilatkozata a filoszemita antiszemizmusról

Az osztrák pártok harca a zsidó vokokéért

(Bécs, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Az osztrák választások előestéjén két oldalról is erős küzdelem indult meg a zsidó vokokért. Az antiszemita keresztényszocialisták és ugyan-csak antiszemita nagynémet párt köré csoportosult polgári egységfront a maga számára igyekszik megnyerni a zsidó szavazatokat és ugyanakkor a szocialisták is választási agitációt indítottak a zsidó választók voksaért.

A választási agitáció során dr. Seipel, az osztrák kancellár, aki a közeli választások polgári egységfrontját csinálta, Klosterneuburgban nagy beszédet tartott és kitért az antiszemizmusra is, amelynek során ezeket mondotta:

— A keresztényszocialista párt program szerint az antiszemizmus mellé állott. Ugyan-így a nagynémet párt, amely a nemzeti szocialista párttal tart fenn szoros kapcsolatot, sem csinált titkot antiszemizmusából. De ezek a pártok egységfrontot akarnak a liberálisokkal és demokratákkal, akik utálják az antiszemizmust. Állítom, hogy ezt nem tehetnék, ha a

Nemzeti Tanács a következő ülészak idején a numerusz klauzusz megoldását venné feladatai közé.

— De tehetik most, amikor arról van szó, hogy Ausztriát a kilencven és százszázalékos bolsevizmus ellen megvédjék. Mindenki tudja, hogy mint keresztényszocialista pártmber a keresztényszocialista programot is vallo. De számomra, mint az egységfront vezetőjére és mint birodalmi kancellárra, nem létezik zsidókérdés. Mint kormányelnöknek ügyelnem kell arra, hogy Ausztria polgárainak alkotmányos egyenjogúságát mindenképp és mindenképp szemben megtartassam. Én ezt eddig teljes mértékben megcselekedtem és ezentul is meg akarom cselekedni. Semmi sem fog bennünket ettől az utól eltéríteni.

A két oldalról folyó szavazatfogdosással szemben Ausztria öntudatos zsidósága, — amint az Uj Kelet már többször jelentette — az önálló zsidó lista mellett döntött.

OVAKODJATOK
A HIDEG, A NEDVESSÉG ÉS POR
VESZÉDELMEITŐL
VEDJETEK
TORKOTOKAT, MELLETEKET ÉS A
TÜDÖKET A MEGHÜLÉS, TOROKFÁ-
JÁS, ASTMA, BRONSITA, INFLUENZA
ELLEN, A

VALDA PASTILLÁK

ÁLTAL, ELTÁVOLITJA ÉS LEGYŐZI A
LÉGZŐ SZERVEK ELLENI BETEGES MEGTÁMADÁSOKAT

A DOBOZ FAC-SIMILJE

KAPHATÓ MINDEN
GYÓGYSZERTARBAN

Hölgyeim! Tavasz kalap ujdonságokat az
és nyári
Ideal kalapszalonn-
ban a legolcsóbban Reg. Ferd. 8. sz.
szerezhetnek be
Akiállítások és formálások
a legújabb formákra 48 óra alatt készülnek

S
divat-k
nagyáru
Cal. Re

Legújabb

tav
di

külön
kabát-

kel

kosztüm

sel

a legnagyobb
térben

érke

Telefon 4

Szabó Jenő

divat-különlegességek
nagyáruházába - Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 5.

Legujabb angol, francia

tavaszi divat-

különlegességek.
kabát- és kosztüm-

kelmék,

kosztüm-, ruha-, kabát-

selymek

a legnagyobb választékban raktárra

érkeztek!

★

Telefon

4-79

Telefon

A csehszlovák elnökválasztáson harc lesz a szocialisták és a polgári pártok között

(Prága, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák elnökválasztás küszöbén újra kiélesednek az ellentétek a pártok között. A legutóbbi napokig az volt a helyzet, hogy a választáson Masaryk Tamás lesz az egyetlen jelölt a republikai elnöki székére. Masaryk Tamás, hogy a személyéhez fűződhet párharcokat elkerülhesse, keleti utra indult és így a választási propaganda az elnök távollétében folyik le.

Masaryk elnök távollétében az elnök politikai ellenfelei élsebb agitációba kezdtek és valószínű, hogy Masaryknak mégis ellenjelöltet állítanak. A cseh nemzeti demokrata párt pozsonyi lapja, a „Národny

Dennik“ állást foglal azellen, hogy a polgár pártok újra elnökké válasszák Masaryk mostani elnököt.

A cseh nemzeti demokrata párt — írja továbbá a „Národny Dennik“ — mint egy ember áll Kramár Károly dr. mögött, aki nemcsak a konstruktív államalkotó munka megtestesítője a csehszlovák államban, hanem mint belföldi ellenállásnak vezére a háboru alatt életét állította a csehszlovák állam szolgálatába.

Ezek szerint az elnökválasztáson komoly küzdelemre kerül a sor a szocialista és polgári irányzat között.

Május 20-ikáig le kell zárni a népszámlálást

(Cluj-Kolozsvár, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben beszámolt már az Uj Kelet az április 24-ikére kitűzött népszámlálásról. A népszámlálás adatainak összegyűjtését szabályozó miniszteri rendelet ma érkezett meg Kolozsvárra.

A rendelet értelmében a népszámlálás a vármegyei és városi hatóságok vezetőségéből álló bizottság hajtja végre. A népszámlálást május 17-e és 20-a között teljesen be kell fejezni. Legkésőbb május 20-áig az ország minden részéből a belügyminisztériumba kell küldeni a népszámlálási adatokat. A népszámlálási

iven a következő adatokat kell feltüntetni:

Elsősorban megye, járás, község, név. Utcanév és szám. A családfő teljes neve, születési éve, nemzetisége, vallása, hogy hány tagja van a családjának, hány személy áll a szolgálatában és hány átutazó vendég tartózkodik nála. Május 12. és 20-a között a megyeszékhelyre be kell kérni a vármegyébe tartozó összes községek adatait az összesített adatokat fel kell terjeszteni a belügyminisztériumba. A népszámlálás tehát április 24-én kezdődik meg, a részletes rendelkezéseket holnap ismertetik a ma megszövegezendő rendeletben a hatóságok.

Hogyan akarja törleszteni a szovjet a francia adósságokat

Rakovsky orosz követ az új kölcsön hovatordításáról

Páris, április 15. Rakovsky, Szovjetország párisi követe újságírók előtt nyilatkozott az orosz-francia adósságrendezés jelenlegi stádiumáról. A nyilatkozatból kiderül, hogy a két állam az adósságok részletei visszafizetésének tekintetében ugyszólván megegyezett, nehézségek inkább az Oroszország által követelt kölcsönök tekintetében merültek föl.

— Már az elmúlt esztendőben — mondotta Rakovsky — megtaláltuk a tárgyalások platformját. Az évi részletfizetés módzatairól szóló tárgyalások azonban folyamatban vannak. Szemben a francia delegációval kívánjuk, hogy a fizetési részletek az első időben az átlag-összegnél kevesebb legyenek, később azonban túl mehetünk az átlag-összegen. Az átlag-összeg, amit mi hoztunk javaslatba, évi hatvanmillió aranyfrank, hatvan két esztendőre. E hatvan két év alatt Oroszország hitelezői hozzávetőleg 25 százalékos arányban kapnának aranyvalutában követeléseik névértékére. A részleteket így gondoljuk folyósítani: először 40 millió aranyfrankot fizetnénk, azután hatvanmilliót, az utolsó részletnél hetvenötmilliót készpénzben.

— Van összefüggés az adósságok rendezése és Oroszország új hitelei között? — Kérdezte

az egyik újságíró.

— Formálisan — felelte Rakovsky — nincs kapcsolat a két dolog között, de a gyakorlatban nincs példa rá, hogy valamelyik ország lefizetné régi adósságát, anélkül, hogy a jövőre ne biztosítana magának egy újabb hitelt.

— Mire fordítja Oroszország az újabb hiteleket?

— Kérdezték az újságírók.

— Szükségünk van mindenekelőtt nagy-szabású elektromossági művekre, fémárugyárra, a petróleumipar fejlesztésére és cellulozgyárra. Franciaországnak is érdeke, hogy ezek az üzemek nálunk viruljanak. Oroszország közvéleményét föl kell előbb világosítanunk, hogy e kötelezettségeket vállalnunk kell az ország konszolidációja érdekében. Meg kell mutatnunk továbbá, hogy Franciaország részt kíván venni ebben a munkában és nem tekinti különös kegynek a kölcsönöket. A tranzakció, amelyet lefolytatunk, két üzleti fél becsületes üzletkötése. Az a tény, hogy Németország hasznos szerepet tölt be Oroszország gazdasági fejlődésében, még nem lehet akadály annak, hogy más országok is jó üzleteket kössenek Szovjetország, országgal.

Három szó:

„EWO“ cipő a legolesőbb

Cluj, Calea Regele Ferdinand 22.
Vidéki megrendelések naponkinti szétküldése

Ez a ház eladó...

Miért rossz üzlet ma háztulajdonosnak lenni. Mit várhatunk az új építkezési törvényről

(Cluj Kolozsvár, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bár messze elsodródunk a béke évek romantikájától, ma is vannak még emberek akiknek szemében a háztulajdonos jelenti a burzsoáz a alfáját, benne látják a jólét, a gondtalanság megszemélyesítőjét. Ezek azok, akik örök álmodozói az életnek, a szegényebb néposztály polgárai, akik sóvárogva tekintenek egy-egy takaros családiház fehérfüggönyös ablakai felé, ahonnan a nyugalom, a jólét látszata ömlik szét a lármás utcára.

De... míg az álmodozók egyre szövök a romantika színes hálóját a megváltozott idők, megváltozott életkörülményei profánkezekkel szedik szét a képzelgések színes szövését, hogy apró elemekre bontva elénk tárja a sivár valóságot.

Minden ház eladó

... Mert háztulajdonosnak lenni ma nem nagy gyönyörűség. Legalább is ezt bizonyítja az a sok eladó ház, amely szinte hivatagon keres új gazdát. A külvárosi utcákban majdnem minden ház falán ott ékeskedik a kis kartonlap: „Ez a ház eladó.” Az uri negyedekben már nem viszik nyíltan piacra az eladó ingatlanokat, hanem a rendes üzleti szokások betartásával valamelyik közvetítőre bizzák a dolgot. Így ha nem is eredményesebb, de mindenesetre diszkrétebb az eljárás.

Benézünk egy ilyen közvetítő irodájába. Kintünető udvariasággal fogadnak, amikor eladó házak iránt érdeklődünk. Ritka vendég erre a vevő, meg kell becsülni.

— Tessék csak megmondani — biztat egy jovialis öreg ur, — melyik ház tetszik, minden ház eladó.

— De hátha mégsem?

Főlényesen mosolyog:

— Ha ön komoly vevő — mondja — végig megyek önnel a városban és amelyek ház tetszik, megszerzem. Föltéve, hogy...

— A pénzre gondol?

— No, természetesen.

Igen, természetesen, csak a pénztől függ minden. De vajjon akinek annyi pénze van, hogy házat vehetne, nem-e jár jobban, ha pénzét kiadja kamatra?

A rossz üzlet

Jobban jár, legalább is ezt mondja az egyik háztulajdonos. Hogy miért? Ime:

Ha valaki a békeévekben házat épített, vagy vásárolt az akkori bankkamatokhoz viszonyítva kitűnően gyümölcsöztette tőkét. Egy normális bérház jövedelme átlagosan meghaladta a tíz százalékot, amelyből az adó, karbantartás és egyéb kiadások összege nem tett ki többet 3-4 százaléknál. Maradt tehát tisztán 6-7 százalék, holott a betétek utáni bankkamatok öt százaléknál semmi esetre sem voltak nagyobbak.

Ezzel szemben ma a házak jövedelmezőségi lehetősége a lakásforgalmat megszorító intézkedések következtében a minimálisra esökkent. Az új adónemek bevezetése, ugyint a forgalmi és globálisadók rendszere a házadókat elviselhetetlen magasságokra srófolta, úgy, hogy a mai magas bankkamatok mellett a legjobban jövedelmező bérház is rossz üzletnek bizonyul. Ezért van annyi eladó ház.

Hogy állunk az építkezéssel

Nagyjában ezek az okok képezik az építkezések megindításának akadályait is. A pénzkrisis, a jövedelemnélküliség ezen a téren is súlyos kerékkötője a vállalkozási kedvnek, de ezen felül egész sereg olyan ok van még, amely lehetetlenné teszi az építkezést. Hogy csak két példát említsünk:

A háboru előtt, ha valaki új házat épített a legkisebb adómentesség volt, amelyben részesítették 12 év. Bizonyos esetekben azonban az adómentesség határa elérte a 15, sőt 20 évet is. Ez azt jelentette, hogy erre az időre az építmény mentesítve van egy súlyos tehertől és minden jövedelem a háztulajdonosé.

Ez a rendszer aztán lehetővé tette valakinek, hogy kevés pénzzel nagy bérpalotát is építsen. Hogyan? Bármelyik bank szívesen adott készülő házakra jelzálogkölcsönöket, amelyet az adómentesség ideje alatt a ház jövedel-

méből kényelmesen ki lehetett fizetni. A ház jövedelme erre az időre 5-6 százalékos amortizációt alapul véve, majdnem kétszeresét eredményezte a törlesztés részletének.

Lesz törvény, de nem építkezés

Persze ma ebben az irányban nem történik semmi. A kormány, amely a közvélemény nyomása alatt és a nyomasztó lakásínség miatt végül kénytelen belenyulni ebbe a kaotikus ál-

lapotba, hogy valami rendelkezéssel megindulásra készítse a hosszú évek óta megrekedt építkezési körforgást készülő törvényjavaslatában épen azokat a szempontokat hagyja figyelmen kívül, amelyek legalkalmasabbak volnának arra, hogy a megcsappant, helyesebben egészen megszűnt építkezési kedvet a mit aktivitásra serkentse. Nem szállítja le az építkezési anyagok vámját, egészen szükkeblüen méri az adómentesség idejét, mert a mai öt éves adómentességet alig emeli valamivel és végül nem hajlandó gondoskodni arról sem, hogy azok, akik építeni akarnak rentábilis kölcsönökhöz jussanak. Így hát megint csak marad minden a régiben. Miért van hát szükség új építkezési törvényre? (—)

Egy berlini detektív állatokat hipnotizált a kolozsvári vásártéren

(Cluj-Kolozsvár, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap előtt a budapesti lapok hasábos tudósításokban számoltak be arról, hogy az állatkertben megjelent egy szőke fiatalember, aki ketrecrel ketrecre járva sorra ejtette hipnotikus álomba az állatkert rettegett fenevadait: tigriseket, oroszlánokat, elefántokat, tevéket és aztán a leghajmeresztőbb produkciókat végezte velük. Az ismeretlen fiatalembernek egyetlen átható pillantása elegendő volt ahhoz, hogy a fenevadak mély álomba merüljenek és a leghetetlenebb pozíciókat vegyék fel. Képeslapok fotográfiákat közöltek arról, hogy farkasokat és háziállatokat milyen békés egymásmellettségbe tudta varázsolni az ismeretlen mágikus erejű szeme.

Nos, ez a fiatalember: Bree Andreusen, a berlini rendőrség volt detektívje ma délelőtt Kolozsvárra érkezett. Még a délelőtt folyamán megjelent a központi rendőrségen Almasan Romulus komiszár, az információs osztály főnöke előtt és engedélyt kért arra, hogy produkcióit itt Kolozsváron is előadhassa. Almasan Crenian rendőrprefektus elé vezette vendégét, aki érdekes epizódokat mondott el kalandos életéből a rendőrprefektusnak.

— Az állatokra gyakorolt különös hatásmat néhány évvel ezelőtt fedeztem fel, csupa-

szeszélyből mereven ránéztem egy kakasra és az a tekintetem hatása alatt a következő pillanatban mély álomba merült. Azóta már sok ezer állatot ejtettem hipnotikus álomba, kutyákat macskákat, elefántokat, farkasokat, tigriseket, sőt vizilovat is.

A fiatalember rögtön késznek mutatkozott tudományát bemutatni, a rendőrség udvarán azonban — bizonyára a közelgő húsvéti ünnepekre való tekintettel — egyetlenegy élő baromfi sem akadt. A volt detektív ezután Almasan komiszár kíséretében a baromfi piacra ment ki, ahol kofák és a nagy nézőközönség ámulatára pillanatok alatt husz-harminc kakast és tyukot ejtett hipnotikus álomba. Az állatok a német detektív pillantásainak és szuggesztív tekintetének hatása alatt hangtalanul felfordultak, nem kis ijedelmére tulajdonosaiknak, akik meg voltak győződve, hogy talán a baromfi örökre kimultak az élők világából. Néhány perc után azonban a baromfimédiumok ismét életre keltek valami erő parancsának engedelmeskedve. A szokatlan tömegszuggesztív jelenetnek természetesen nagy és hálás publikuma akadt.

A fiatalember egyik kolozsvári varietében fogja rövid ideig produkálni magát.

Mit vásárol a legolcsóbban?

Cipőt, (cipőosztálynak kiárusítása miatt)	a Parisien Áruházban
Férfi és női fehérneműt (mérték után is)	a Párisien Áruházban
Férfi és női harisnyát	a Párisien Áruházban
Csipkét (a legnagyobb választékban)	a Párisien Áruházban
Gyermekkocsit (legolcsóbbtól a legfinomabbig)	a Párisien Áruházban
Porcellán és üvegáru	a Párisien Áruházban
Bőrönd és díszműáru	a Párisien Áruházban
Húsvéti cikkeket (tojás parfüm stb)	a Párisien Áruházban

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 12.

PUDRA AMBRÉE MOREL

az AMBRÉE MOREL PUDERT kiváló minőségű, finomságú és illatú, mindenféle kedvelik. Fialakossá, udvát teszi a bőrt. Egyszerű használat után nélkülözhetelenné válik az Ambree krém, puder és egyéb Morel készítmények használata, a legjobb hasonló gyártmányokkal.

Kotta

Ka
Ebédlő
Gyöny
Fische

Zo

nálam jelenl
Uj Hoffmann pi
Uj Hoffmann ke
Uj Hoffmann zo
távós fekete .
Uj, Partart Lun
7 octávós, feke
Uj Partart Lune
octáv, fekete 3
Wirth, Lauberger
Használt zon
5 évi jótállás

STE

zongoraáruház

kal

teljes
megk

Mut

Gyukits kalap .
Nyulszőr
Loden kalap
Gyapju kalap

Weisz

Cluj, Calea R
(volt

Alap

Reich B.
Kötél- és k
Üzlet és iroda: B
Telefon 6-49.

Tilott és ger
Gazdas
Gépha
Malon
Zsinegek, zsáko

Valódi pe
Smyrna s

sürgősen eladó
nyegáruház, Cl

Kotta LEPAGE-nál

Kolozsvárt. Kérjen jegyzéket

Karlsbadi
 Ebédlő szerviz L. 680
 Gyönyörű színes 960
Fischer üvegudvar

Zongorák
 nálam jelenleg a következő árban kaphatók
 Uj Hoffmann pianino, 6 octávós lei 26,000
 Uj Hoffmann keresztthuros, 7 octávós 37,000
 Uj Hoffmann zongora, keresztthuros, 7 octávós fekete 50,000
 Uj Partart Luner zongora, keresztthuros, 7 octávós, fekete 45,000
 Uj Partart Luner zongora, keresztthuros 7 octáv, fekete 3 pedálos 52,000
 Wirth, Lauberger, Produktiv, Stingl stb. 60,000
 Használt zongorák 15,000 leitől feljebb.
 5 évi jótállás 5 évi jótállás
STERNBERG
 zongoraáruház, Oradea, Reg. Ferd. 14.

Raktáron levő

Kalapok

teljes kiárusítása megkezdődött.

Mutatványárak:

Gyukits kalap	650-750
Nyulszőr	450-550
Loden kalap	100-180
Gyapju kalap	200-350

Weisz Siegfried
 Cluj, Calea Regele Ferdinand 10.
 (volt Wesselényi-u.)

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok
 Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.
 Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilolt és gerebenezett kenderek
 Gazdasági kötélárak
 Géphajtó kötelek
 Malomhevederek
 Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Valódi perzsa futószőnyeg és egy ebédlő
Smyrna szőnyeg 3x4
 sürgősen eladó. Rosenberg szőnyegáruház, Cluj, Cal. Victoriei 5.

Borzalmas tüzvész pusztított egy máramarosi faluban

A gondatlanságból keletkezett tűz öt házat pusztított el

(Sighet-Máramarossziget, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Máramarossziget közelében fekvő Budfalván péntekre virradó éjjel nagyarányú tűz keletkezett, amely több házat és rengeteg melléképületet hamvasztott el. A tűz, amely pillanatok alatt terjedt tova egyik házról a másikra, Bende Kálmán nevű gazdánál keletkezett, még pedig gondatlanságból. A jómódu gazda egyik cselédje a hajnali rákban egy gyertyával a kezében bement az istállóba, hogy takarmánnyal lássa el a benne lévő állatokat. A gyertyát az egyik polca

ragasztotta, ahonnan a felhalmozott szénakészlet tüzet fogott és másodpercek alatt az egész istállót lángbaborította. Mielőtt még a tűz eloltásához hozzáfogtak volna, a szomszédos csűr is lángra lobbant, majd a könnyű szél a felszálló szikrákat több házhoz sodorta, amelyek szintén tüzet fogtak és mire a falusi lakosság kezdetleges oltási kísérletet folytatott, öt ház, rendkívül sok takarmány és sok gazdasági épület elpusztult. Emberéletben nem esett kár, de a község vesztesége többmillió lejre rug.

Tömegszuggesszió hatása alá került egy kolozsmegyei falu

Bikali kolozsmegyei faluban „repül” egy parasztlány

(Cluj-Kolozsvár, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsmegyei Bikali községben, alig egy köhajtásnyira Bánffyhunyardtól, közép-kori babonát invokált a felizgatott népképzlet. Egy egyszerű falusi parasztlány személye körül fonódnak a legendák. Misztikus történetek szárnyalnak tova faluról-falura, a nép ajkán egy leányról, akit elhagyott szerelmese és akinek lelke magasabb régiókba akarja menteni a testét is a szenvedések elől. Bikalon repül egy leány! — mondják a szemtanúk és az emberek tömegesen özőnlenek a kis faluba, hogy tanui lehessenek a csodának, midőn Kovács Kata a levegőbe emelkedik és körül repdesi a szobát: az égi leány földi börtönét.

Emberök jöjjetek és nézzetek csodát!
„Repül a Kati, mert nem hagyja nyugodni a lelke”
 A személyvonat negyvenkilométeres sebességgel dőcög Bánffyhunyard felé. A vonat zsufozva van szabadságos katonákkal, akik ünnepelni tértek haza messzi regáti városokból, városos falusi néppel, akik az ünnepi előkészületek rekrizitumaival igyekeznek a tüzhely mellé. Egy harmadosztályu kocsiában három környékbeli atyafi és két kalotaszegi ruhába öltözött asszony tárgyalják szokatlan élnépséggel a „bikali csodát.”
 — Elhagyta a kedvese, azért nincs néki nyugta, véli az egyik asszony, aki ugylátszik, falubeli, mert a többiek áhitatos figyelemmel halgatják a szavát.
 — Oszt miért repül a szerencsétlen?
 — Repül a Kati, mert nem hagyja nyugodni a lelke. Az a baj, hogy nagyon-nagyon szerette a Ferkót. A Ferkó is ötet. Meg is volt már a jegyváltás közöttük, akkor egy özvegy-asszony, a Fekete Jánosné elcsábitotta tole a Ferkót.

Ferkó ivásnak adta magát...
 A Ferkó minden nap az özvegyasszonytól gyütt el, Kati meg sirt, mint egy kis gyermek. Rímánkodott neki, hogy térjen vissza. Egyszer azután összeveszték. A Kati szülei kiltolták Ferkót a háztól, aki ugylátszik mégis szerette a Katit, mert bujában ivásnak adta magát. Minden nap olyan részeg volt, hogy csak ugy dült belöle a pálinkaszag. Erre azután Fekete Jánosné is kiadta néki az utját. Nem kellett néki a részeges.
 — Jól is tette, megérdemelte a gazember, — szölt közbe az egyik asszony.
 Időközben az egész koci közönsége, katonák, parasztek, kereskedök mind a bikali asszony köré gyülekeznek, akit láthatóan mély-séges büszkeséggel tölt el ez a nagy népszerűség. Szinte patetikus hangon meséli tovább a történetet.

A Ferkó világgá indul
 — A Ferkó egy egész éjszakán keresztül ott dörömbölt az asszony ajtaján. Nem akarta beereszteni. Erre a Ferkó megesküdt, hogy öt többet Bikalon élve nem látják. Másnap el-tünt a faluból, elbujdosott valahová. Világgá indult. Senki sem tudja, mi lett véle. Most meg az asszony is egész nap sir utána, meg a jányának sincs nyugta. Megverte, ugy látszik, az ördög a két rossz szemével. Mind repülni szeretne a Ferkó után, hogy utol érje. Az orvosok alig birnak véle.

— Én magam is láttam, amint felemelkedett az ágyból és elkezdett repülni a levegőben, — meséli az asszony riadt arc tekintettel. A hallgatóságon valami hideg borzongás fut keresztül, az ijedősebbek keresztet vetnek és Istent idézik.
 Bikali, tiszta és rendes kicsiny falu, a gyalui havasok utolsó nyulványai közé ékelve. Messze távolból hóspikás hegyormok néznek le a völgybe, amelyben hallgatagon és csöndesen húzódik meg cserépfedeles kis házak között egy falusi portán: a bikali csoda. A ház előtt csoportokba verődve izgatott emberek vitatkoznak egymással. Mindegyik tud valami új részletet az elátkozott Katiról, aki már nem él és aki még nem halt meg és aki — ugy hiszik a bikaliak — bajt fog hozni a falura.

Belépünk. Falusi egyszerűséggel butorozott szoba. A sarokban tornyos, magas ágyban egy husz-huszonkétéves lány fekszik. Halálsápadt, csaknem viaszfehér fényü arcát, hosszú, leomló fekete haj fonja nemes ébenkeretbe. A szemei lázas tüzhöz égő szikrázó szemek, mereven a magasba révülnek, mintha valami távoli ismeretlen és megfoghatatlan pontot keresnének ideges türelmetlenséggel.
 A szoba telve van emberekkel. Megilletődött, szinte félnék arccal állják körül a néma csodát, hogy az az impresszió, mintha halottasházba léptél volna be. Az emberek remegve várják a csodát.

„Nem földiekkel játszó égitünemény...”
 A szoba sarkában két polgárember beszélget egymással: a jegyző és a járási körorvos. Hozzájuk fordulunk felvilágosításért.
 — A bikali csoda — mondja az orvos, képzett intelligens ember, — nem „földiekkel játszó égi tünemény”, egy bomlott idegrendszerü, szerencsétlen, szenvedésekre kárhozott leány csupán. A szerencsétlent képtelen víziók hajszolják. Minduntalan felriad, emelkedik fekvőhelyéről, mozdulatokat tesz karjaival a levegőben és azt hiszi, azt kiabálja, hogy ő repül, az ő Ferkója után.
 — Az emberek pedig megbabonázva állják körül a tüneményt és aki szemtanuja lesz egy idegrohamnak, az esküt merne tenni, hogy repülni látta a bikali csodát. Ez az egész.
 — De figyeljen csak!

Tömegszuggesszió?
 Valóban. A leány megmozdul, lassan fel-emelkedik, karjait kitarja, a keble lázasan liheg, tomboló önkívületben lengeti karjait és artikulálatlan hangok hagyják el torkát... Az emberek riadt arccal nézik, most repül a bikali csoda...
 Megfeszített figyelemmel nézünk mi is, de csak egy beteg, önkívületben lévő idegbeteg teremést látunk, akit sötét látomások hajszolnak, kergetnek... és embereket, akik hipnotikus rémülettel bámulják a csodát... az el-kárhozott bikali leányt... (k.)

Legujabb divatlapok
 kaphatók a Bernát papirosáruházban, Cluj, Fötér

Galaccon sorra robbannak az elrejtett bombák

Erélyesen folyik a vizsgálatai

(Bucuresti-Bukarest, április 15.) Az Uj Kelet tudósítójától.) Galaccon ma éjjel robbanás történt egyik külvárosban, ahol Andrei Mihail nevű munkásnak elrejtett robbanóanyaga volt. A legutóbbi robbanás után házkutatást tartottak, hogy az összes titkos robbanóanyagraktárakat felfedezzék. Így jutottak el Andrei Mihail lakására is. Utóbbi egy adott pillanatban el akarta a padlásról lopni az ott elrejtett robbanóanyagot, leejtette azt, mire felrobbant. Andreit a robbanás ereje darabokra tépte és 50 méter távolságba dobta, feleségét egy szomszédos ház tetejére repítette. Az Andreieék háza bedőlt és 5 személyt maga alá temetett. A robbanás éjjel történt és a városrész valamennyi ablaka betört. A lakosság nem tudván miről van szó, pánik közben menekült.

Nemsokára egy újabb robbanás történt Zalog Vasile nevű szomszéd házában. Zalog el-tűnt, felesége kórházba szállítás közben meghalt. Más haton súlyosan megsebesültek. A hatóságok erélyesen folytatták a titkos raktárak vizsgálatát és ugyanezen utcában egy másik lakáson 40 bombát találtak.

A bukaresti lapok nem biznak a francia kölcsönben

Eredményteljesen bíznak a német kölcsön tárgyalások

(Bucuresti-Bukarest, április 15.) Az Adeverul és Lupta szerint hivatalos körök szkeptikussal fogadják a francia kölcsönről szóló híreket, amely természetbeni szállítás formájában jutna Romániának. Ellenben optimisták a készpénzkölcsön kérdésben, amelyről Coanda tárgyal Párisban egy francia bankkonzorciummal, ez a kölcsön 20 milliárd lej lenne. A Németországgal folyó tárgyalásokra vonatkozólag közli, hogy Lapedatu Berlinbe utazik és ott fog tárgyalni. A kilátások nagyon kedvezőek, mert igen jelentékeny kölcsönről van szó, amelyben az angol és német piac vesz részt. Ez a kölcsön független attól a 200 millió aranyárú kölcsöntől, amelyet a német bankok konzorciuma Romániának megszavazott.

Uj Marek-pör készül Bécsben

Egy új öncsonkítási eset foglalkoztatja a bécsi bíróságot

(Bécs, április 15.) Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban kezdődött be Bécsben a feszült érdeklődés körében tárgyaló Marek eset, amelyhez hasonlóan hasonlít az a biztosítási pör, amelyet most a bécsi kereskedelmi törvényszék foglalkoztatja. Az eset előzménye a következő:

Josef Plassnig földbirtokos és fakeskedő még 1925 októberében biztosítást kötött a „Phönix“-el, amely szerint elhalálása esetén nyolcezer aranydollárt kap a családja. Hasonló feltételeket szabott tartós rokkantsága esetére is. Körülbelül egy időben egy másik biztosítónál 5000 dollárra biztosította be magát halálesetre és 37.000 dollárra tartós rokkantság esetére. Átmeneti rokkantság esetére napi öt dollárt kötött ki tíz éven keresztül. A biztosítás megkötése után Plassnig vadászatra ment. Fegyvere az erdőben véletlenül elszűlt és a golyó bal kezét furta át, amely azáltal teljesen hasznavehetetlenné vált.

Amikor Plassnig érvényesíteni akarta a biztosítást, mindkét intézet ezzel tagadta meg a járulékok kifizetését, hogy öncsonkítás esete áll fenn. Mégis 1926 szeptemberében Plassnignál megjelent a két biztosító intézet megbízottja és megállapodtak vele egy 10.000 schillinges összegben. Utólag azonban Plassnig kijelentette, hogy a megállapodás idején nem volt teljesen eszméleténél.

A két biztosító társaság most úgy érvel, hogy Plassnig a biztosítás megkötése alkalmával helytelen adatokat mondott be. Azonfelül a baleset körülményeit a biztosított nagyon zavarosan adta elő és az öncsonkítás esete nagyon valószínűnek látszik.

A kereskedelmi törvényszék a napokban fogja tárgyalni az esetet, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Bécs lakosságának minden rétegében.

Megnyilt! Megnyilt! Megnyilt!
az

EMKE-drogeria

Főtér és Deák F.-ucca sarok **új helyisége** (volt Tamasi-féle helyiség)

Husvétii öntözők, parfümök, kölnivizek, foltfestékek nagy választékban, olcsó árban! Még tartanak a mélyen leszállított árak

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

Szidra: Áchré
5687. Niszán 14.
1927. április 16.

Vasárnap

Peszach 1.
1927. április 17.

Hétfő

Peszach 2.
1927. április 18.

Kedd

Chol hamoed 1.
1927. április 19.

Az utolsó szonett

Ki beszél benned és általad? Szivem
megnyugvásha hull, ha hangod hallom
a mosoly vérző sebbé mélyül ajkamon
s a menny titokzatos jelekkel írt nekem.

Alom vagy-e vagy valóknak párlata,
gyönyör vagy kárhozát? Hallgatsz, nem
Allok a szivedhez vívő utakon, [tudom,
mint tévedt futár az erdőn állana.

Nagy, szelid áhitat hullámszik lelkemen,
állok előtted Petrarca-módra,
kit Laurája vitt át árkon-berkeken

s nem tudom: megérkeztem, vagy messze még
a rév, hol percek üdve zeng
s mi vonz — a mélység vagy a semmiség?

SALAMON LÁSZLÓ

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeeső peszach ünnep miatt, szerdán reggel rendes időben jelenik meg.

— Budapesten letartóztattak egy állítólagos fiúmei lapszerkesztőt. Budapestről jelentik: Kedd este előállították a budapesti főkapitányságra Hegyi Ödön dr. állítólagos fiúmei lapszerkesztőt, akit a Magyar Általános Ingatlan Bank jelentett fel, hogy az egyik folyószámlatulajdonos folyószámlájáról hamis nyugta alapján ötszázmillió koronát vett fel. Hegyi határozottan tagad, ennek ellenére azonban letartóztatták és csütörtökön átszállították az ügyészségre.

— A spanyolok új offenzívát indítanak a rifek ellen. Madridból jelentik: A Fabra-irodát illetékes körök szerint felhatalmazták annak a hírek közlésére, mely szerint valótlan az, hogy a spanyol csapatok Marokkóban súlyos vereséget szenvedtek volna a felkelő rifektől. Valótlan az is, hogy nagy, általános riff felkelés tört volna ki. A felkelés lokális jellegű, melyet a spanyol csapatoknak nem lesz nehéz elfojtaniok. A gondosan előkészített offenzíva a közeljövőben megindul. Jelenleg még folynak a csapatát szervezések.

Aranyeres bajoknál, béldugulás, repedés, k. lés, végbélvérzés, gyakori vizelési inger, deréktájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülési roham eseteinél a természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata mindig kellemes megkönnyebülést, sőt gyakran teljes gyógyulást eredményez. A belső bajok orvosai az igen enyhe Ferenc József vizet sokszor mindennapi használatra reggel és este egy-egy félpohárnyi mennyiségben rendelik. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

— Megjelen nyelven, a kö Ernő kolozsvári dításában. Minde kapja az összes a szerzőnél is.

— Spincii a meztelen fényké lentik: Spinelli a nésznő feljelentés című művészeti fényképész ellen, héttel ezelőtt köz képét. A felelt birta rá a üvés a fénykép elkészit körben, művészi t zal, hogy ezt a fé a művészno óriási szenvedett. Feljel hogy foglalják le közö száma, -vala örség már eleget 100.000 frank kárt

A Grand Pa
szenz

— Egy hold Budapestről jelentik bcssett férfi- és női Klotild-utca csemljét hány késő éjszakai j hant és ott különös A Markó-utcai Bolya tornaépület egyik els leány állt. Kisértette szétzilált hajjal az al párkányon lépkedő le ban megállt anélkül, volna. Néhány lépésn jolva ugyancsak egy állt az ablaknál, aki megállj! A következő h ngos sikollyal lelép resen terült el az ud tanui azonnal értesite lyosan sebesült leány házba. Az első percbe ság történt, csakham lyosan sebesült leány főreáliskola szolgálja, kánként gyakran felri öntudatlanul já-kált hangos szó felzavarta, szivdobogása volt hoss

Halló!
El ne

har

akar venni, SÁND felkeresni, Regele EDUARD SÁND

Versenyen kívüli
1 pár I-a kötött nő
1 „ flor női
1 „ cerna nő
1 „ selyem nő
1 „ tiszta se
1 „ férfi sok
1 „ férfi diva

Gyermekharisn
Keztyük ó ri as

Magyar képvis

Metro

étkeznek. Pontos kiszo gálás. Elsőrendű konyha Bejárat Calea Victoriei.

Tavaszi

— **Megjelenik az új vámtarifa magyar nyelven**, a közeli napokban dr. Bereczky Ernő kolozsvári kamarai titkár szak szerű fordításában. Minden vevő hathónapon át ingyen kapja az összes módosításokat. Megrendelhető a szerzőnél is.

— **Spinelli asszony perli a Bülnét, mert meztelen fényképet közölt róla.** Párisból jelentik: Spinelli asszony, a világhírű párisi színésznő feljelentést tett a bécsi „Die Bühne“ című művészeti hetilap és D'Orá asszony bécsi fényképész ellen, mert a lap mintegy négy héttel ezelőtt közölte a művésznő meztelen fényképét. A fénykép szerint D'Orá asszony azzal bírta rá a művésznőt arra, hogy megengedje a fénykép elkészítését, hogy az kizárólag intim körben, művészi tanulmányok céljaira kell. Azzal, hogy ezt a fényképet a „Bühne“ közölte, a művésznő óriási erkölcsi és anyagi károsodást szenvedett. Feljelentésében kéri a művésznő, hogy foglalják le a „Bühne“ összes erre vonatkozó számát, valamint a kliséit. Ennek a rendőrség már eleget is tett. Ezenkívül a művésznő 100.000 frank kártérítést követel a lapvállalattól.

A Grand Paiermó-Bar szenzációs áprilisi

— **Egy holdkóros leány tragédiája.** Budapestről jelentik: Szerdára virradó éjjel kétségbeesett férfi- és női sikoly verte fel a néptelen Kloild-utca csendjét. A Vilmos császár-utról néhány késő éjszakai járókelő a kiáltás irányába rohant és ott különös látvány tárult a szemük elé. A Markó-utcai Bolyai főreáliskola hátsó frontján a tornapülete egyik elsőemeleti ablakpárkányán egy leány állt. Kiszérteties látvány volt a fehér ingben, szétszilált hajjal az alig pár centiméter széles ablakpárkányon lépkedő leány, aki a szédítő magasságban megállt anélkül, hogy bármibe belefogódzkodott volna. Néhány lépésnyire tőle az ablakban kihajolva ugyancsak egy éjszakai öltözetben levő férfi állt az ablaknál, aki kétségbeesetten kiáltotta: Gizi megállj! A következő pillanatban azonban a leány hangos sikollyal lelépett az ablakpárkányról és véresen terült el az udvar kövezetén. Az eset szemtanúi azonnal értesítették a mentőket, akik a súlyosan sebesült leányt beszállították a Rókus-kórházba. Az első percben azt hitték, hogy öngyilkosság történt, csakhamar kiderült azonban, hogy egy idegbeteg holdkóros leány szerencsétlenségéről van szó. A szerencsétlenség áldozata Ivánfi Gizella huszonegyéves leány, akinek apja a Markó-utcai főreáliskola szolgálója, elmondta, hogy leánya éjszaka kint gyakran felriadt és mély álomban teljesen öntudatlanul járkált a lakásban. Ha valamilyen hangos szó felzavarta, akkor felsikoltott és nagy szívdobogása volt hosszú ideig.

Halló! Halló! El ne mulassza, ha olcsó és jó harisnyát

akar venni, **SÁNDOR TESTVÉREKET** felkeresni, Regele Ferdinand No 13. — és **EDUARD SÁNDOR & Co.** Főter 17.

- Versenyen kívüli árak még csak pár napig.
- 1 pár I-a kötött női harisnya... Lei 45—
 - 1 „ flor női harisnya... Lei 68—
 - 1 „ cérna női harisnya... Lei 85—
 - 1 „ selyem fáttyol harisnya Lei 98—
 - 1 „ tiszta selyem harisnya Lei 125—
 - 1 „ férfi sokni... Lei 20—
 - 1 „ férfi divatsokni... Lei 33—

Gyermekharisnyák már 18 Lei-től. Keztyük óriási választékban.

Magyar képviselők és szenátorok a **Metropol-ban** BUKAREST étkeznek. Pontos kiszolgálás. Elsőrendű konyha. Bejárat Calea Victoriei, vagy Str. Academiei felől

— **Hivatalnoksztájk fenyegeti Lengyelországot.** Varsóból jelentik: A lengyel posta-, táviró- és telefon-hivatalnokok szövetsége elhatározta, hogy csütörtökön háromórás tüntető sztrájkot rendeznek, mert a postaigazgatóság nem adta meg a tisztviselők által kért fizetésjavítást. A vasúti alkalmazottak szolidaritásuk jeléül szintén meg akarják állítani három órára a forgalmat az ország egész területén. Nagy az aggodalom Varsóban, hogy a tüntetősztrájkból általános hivatalnoksztájk lesz, mert a tisztviselők hangulata olyan elkeseredett, hogy a munkabeszüntetés könnyen áttérjedhet a vidékre is. Politikai körökben számolnak azzal az eshetőséggel is, hogy az állami tisztviselők sztrákját fel fogják használni az ipari munkások is arra, hogy újabb erőteljes mozgalmat indítsanak bérköveteléseik teljesítése érdekében és így általános sztrájk fenyegeti Lengyelországot, amelynek igen súlyos politikai és gazdasági következményei lehetnek.

* **Gőz és kádfürdő** bárki részére orvosi rendelés nélkül is a **Nerva** sanatóriumban. Nyitva minden nap, férfiaknak reggel 5—10-ig, d. u. 5—8-ig, nőknek 10—1-ig, d. u. 2—5-ig. Str. Regala (Majális-u.) 12/a. Telefon 600.

* **A felemelt vámok** általában minden árucikket megdrágítottak. Mindennek dacára cipőszükségletét változatlanul az Ewo-cipőüzletben Cluj, Cal. Reg. Ferd. 22. nagyon olcsón szerezheti be.

teljesen új műsorát

— **B. Zsembery Elvira** hangversenye április 20-án a kat. főgimnáziumban. Az idei hangversenyévad záróköve lesz Zsembery Elvira hangversenye, amellyel a kiváló művésznő e hó 20-án, szerdán este félkilenckor tart meg a kat. főgimnázium dísztermében. A magasszínvonalu hangverseny iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik. Programot a rendezőség az estélyen hoz forgalomba.

— **Adakozás.** Molnár Ödön ur a lapunkban közölt sorsújdított nő javára száz leit adományozott. Rendeltetési helyére juttattuk.

— **Csehszlovákia is állami kölcsönről tárgyal.** Amerikai bankok és egy angol szindikátus 50 millió dolláros kölcsön folyósításáról tárgyalnak a csehszlovák állammal. A kölcsön egy részét törlesztési célokra használják fel, míg a többi része investációs célokra szolgál.

Ön műveletlen

nem akar lenni. Pedig az marad, ha nem követi a kultúra menetét. Fizessen elő a négy nyelvű Ex Libris könyvismerető folyóirat egy évfolyamára Lepage-nál, Kvárt. Egész évre 120 lej. Próbaszám 20 lej.

Rádiokészüléket

addig ne vegyen, amíg meg nem győződött a „TUNGSRAM“ rádiókészülékek felülmúlhatatlanságáról. Kaphatók minden szeküzletben.

Vizsonteladók részére:

TUNGSRAM-nál -- Cluj
Calea Regele Ferdinand 127. Telefon 201.

DECCA

Hordozható, világhírű angol beszélőgépek, lemezek legolcsóbbak **RÉVÉSZ BÉLA** zeneműnkreszkedésében, Marosvásárhely. — Kérjen ajánlatot.

Galgóczy magántanfolyam és jogiszeminárium

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-utca). Előkészít középiskolai magánvizsgákra, érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. — Kitérő jegyzetek.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és UDESEGÉT
FOKOZNI ÉS MEGŐRIZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
LADY
ILLATSZER
EAUX DE COLOGNE ÉS
HASZNÁLATA UTJÁN LEHET

* **Biztosítsuk életünket és vagyónunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél.** Képviselet az ország minden helyiségében.

ne mulassza el

megnézni.

— **Rádióval szerelik fel a rendőröket Amerikában.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államok New-Yersey államában érdekes újítást eszközölt a rendőrség az elszaporodott bankrablások és betörések megakadályozására. A rendőrlégénységet rádiófelvevő készülékkel látták el, mely nem nagyobb, mint a szivartárca és könnyen elhelyezhető a zsebben. A rendőrlégénységet így pillanatok alatt értesítheti a központ a város bármely részén történt eseményről. Az amerikai rendőrhatóságok nagy eredményeket várnak ettől az újítástól, amelyet ha beválik, egész Amerika rendőrsége használatba helyezi.

Csak kolozsvári Heinrich-féle

Szent László fertőtlenítő glicerinnel borotva-szappant használjunk.

— **Másfélmillió zlotyval megszökött egy lengyel postatisztviselő.** Prágából jelentik: A lengyel postaügyi minisztérium távirati értesítése szerint az elmúlt éjjel egy és négy óra között Kessler Károly köngshüttei postatisztviselő egy postaszákkal, amelyben egy és félmillió lengyel zloty volt, megszökött. Kessler 29 éves, közepes termetű, kerek erca, egészséges arczíne, egyenes orra, világos rövidre vágott haja van. Arcának jobboldalán egy sebhely van. Távozásakor barna ruha és puha kalap volt rajta. Az ellopott pénz csupa ötszáz zlotys bankjegyekből állt.

— **Amerikai kölcsön a főváros számára.** Bukarestből jelentik: Bukarest városi tanácsának tegnap esti ülésén Anibal Teodoroescu polgármester bejelentette, hogy sikerült a főváros részére egy 10 millió dolláros amerikai kölcsönt szerezni. A kölcsönt egy amerikai pénzügyi érdekelttség folyósítja, amely speciálisan építkezési beruházásokkal foglalkozik és jelenleg is hasonló munkálatokat eszközöl Athénben és Angorában.

A sékel a zsidó nép egységének és összetartozásának szimboluma.

MORAVETZ
TIMISOARA-MINDEN-ZENEMÜVET-GYORIAN
OLCSÓN-ÉS-PONTOSAN-SZÁLLIT!

Tavaszi ruhák olcsó festése, tisztítása megkezdődött CINK-nél, Cluj

Közgazdaság

Megindult a tiltakozás a horribilis vámok ellen

A galaci gabonakereskedők tiltakoznak a jutazsák vámjának felemelése és a vidéki szövetkezetek kedvezménye miatt!

(Bucuresti-Bukarest, április 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium ma körrendeletben értesítette az összes vámhivatalokat, hogy a vámhivatal raktáraiban levő árukat, ha a deklarációt április 24-ig beadják, a régi tarifa alapján kell elvámolni. Egy másik körrendeletben a pénzügyminisztérium azt közli, hogy az általános vámtarifa csak Oroszországra érvényes, amennyiben a kormány speciális rendelettel meg fogja engedni az orosz áruk importját.

A vasárnapi „Monitorul Oficial”-ban megjelent importvám-tarifában rengeteg sajtóhiba csuszott be. A hivatalos hibaigazítás a hivatalos lap április 14-iki számában jelent meg.

Az új vámtarifa ellen egyébként ország-

szerte megindult a tiltakozás. A galaci kereskedelmi kamara ülésén a zsákimportőrök élesen kikelték a jutsákra kivetett magas vámok miatt, amelyek erősen megrágitják a gabona-exportot. Eddig ugyanis egy zsák váma 80 bani volt, most egy kilogram váma 28 lej, holott ezt az emelést semmiféle indokolja, mert a jutazsákot Kalkuttából hozzák és csak ott gyártják az egész világ piac részére. Ezzel kapcsolatban súlyosan sérelmezték azt a már ismertett panaszt, hogy egyes szövetkezetek és társaságok 90 százalékos kedvezményt élveznek a kereskedővel szemben, vagyis ezek csak 2-80 lej vámot fognak a zsák kilójáért fizetni, ami rengeteg visszaélésre is adhat alkalmat.

Tőzsde

Ünnep miatt a külföldi tőzsdék nem dolgoztak. Kolozsváron is csak egyes bankok. A helyi árfolyamok a következők:

Bécs 23-85—24—, Prága 503—506, Zürich 32-85—32-95, New-York 169-50—170-50, London 829—832, Milánó 860—870, Páris 670—680. Budapest 29-85—29-90, Berlin 40-55—40-70.

Bukaresti déli zárlat április 15. Páris 668, Berlin 40-50, London 827, Newyork 170, Milánó 855, Zürich 3280, Prága 505, Bécs 24, Budapest 29-80.

Tízmilliósi építkezési dollárkölcseket kapott Bukarest. Bukarestből jelentik: Bukarest városi tanácsának tegnap esti ülésén Anibal Teodorescu polgármester bejelentette, hogy sikerült a főváros részére tízmillió dolláros amerikai kölcsönt szerezni. A kölcsönt egy amerikai pénzügyi érdekelttség folyósítja, amely speciálisan építkezési beruházásokkal foglalkozik és jelenleg is hasonló munkálatokat eszközöl Athénban és Angorában. A kölcsönből nyolcmillió dollárt vízvezeték-re, világításra és utcák rendbehozására fognak fordítani. Kétfélmilliót pedig Jalomita vízének kihasználására. A kölcsön huszonkét évre szól két és félszázalékos kamattal, kibocsátási árfolyam 85. A városi tanács

nem effektív pénzt kap kézhez, hanem csakis kész építkezési munkálatot a kölcsön érdekében. A munkálatokat öt éven belül fogják elvégezni, az anyagot és a munkásokat belföldről szerzik be, külföldről csak azokat az anyagokat, amelyeket Romániában nem gyártanak.

Megszüntették a keleti gabonakereskedeleme adóját. Bukarestből jelentik: A gabonakereskedők szindikátusának intervenciójára az új illetéktörvény úgy intézkedik, hogy a belföldi gabonakereskedeleme mentesítve lesz minden bélyegilleték és forgalmi adó alól. Ezzel szemben az exportra szánt gabona után az eddigi 1 százalékos illetéket kívül külön 3 százalékos illetéket kell majd fizetni.

A romániai petróleum is érzi az orosz konkurenciát. Hivatalos adatok alapján megírtuk, hogy Oroszország 1926-ban megkészszerzte petróleum-exportját, amely így elérte a békebeli szintet. Az orosz nafta erős árversenye kényszerítette az angol és amerikai nagy trösztöket, hogy leszállítsák az árakat. Állítólag az oroszok politikai okokból önköltségi áron alul adják a petróleumot és ez a dumping súlyosan érezteti hatását a román petróleumtermelésre is, amely eddig üzemredukcióval igyekezett boldogulni, de csakhamar sor kerül árredukcióra is, hogy a román petróleumtermékek a világpiacon elhelyezhetők legyenek a mai besszhangulat mellett.

Halló! Megkezdődött a nagy husvéti vásár Halló!

„BIJOU” kölni vizek

nagyban és kicsinyben, mindenfajta illatban, adózatlan tiszta szeszből

egy liter ára 100 lej.

Öntöző illatszerek, tejásztékek óriási választékban, viszontelárusítóknak is a legolcsóbb árban árusítja

RÓZSA M. „Royal” drogeria (Főtér 26. sz.)

Paragummi, bevált **Uj! soványító hasfűző Uj!**

kizárólag

Rosenzweig E. cégnél

kapható — Cluj, Strada Regina Maria No 6.

Megérkeztek a legújabb párisi és bécsi modellek: melltartó, gummi-hasfűző, combine fűző, Orvosi női és férfi haskötők. **Fűzőkészítők** összes anyagukat kedvezményesen áron szerezhetik be. Méteres gummi szövetek minden szélesség és minőségben kapható. Gummi hasfűzőt már 380 leiert adok, melltartó 85 leitől. **Kézimunka csztályomban** legjobban szortírozott kézimunka, selyem, gyapju, pamutfonalak, kelim, perzsa, Smyrna gobelin, filet stb. alapanyagok kaphatók. **Rendeléseket vidékre** is legpontosabban eszközölök. Kérjen árajánlatot. Viszonteladók és iparművészek árkedvezményben részesülnek. **Hívásra mintázott kollekcióval** hához jövők

Gramofon

Lepagenál, Kvár. Kérjen árjegyzéket.

SPORT

A budai 33-sok vendégszereplése

Vasárnap és hétfőn vendégszerepelnek Kolozsváron a budai 33-asok és a mérkőzéseket érthetően nagy és széleskörű érdeklődés előzi meg. A budapesti elsőosztályu profi együttes magasabb tehnikai és taktikai felkészültségével szemben a kolozsvári futballsport két legjobb reprezentánsa: az Universitatea és a Haggibbor erejének és tudásának teljes arzenálját fel kell, hogy vonulassa és bizonyos, hogy úgy a Haggibbor, mint az Universitatea meg fogják állni helyüket hirneves ellenfelükkel szemben.

Mindkét kolozsvári együttes megerősített összeállításban veszi fel a küzdelmet. A Haggibbor többek között a Marosvásárhelyről Kolozsvárra költözött Hamlettel és Glanzmann II-vel egészíti ki együttesét, az Universitateában Solymosi és Giurgiu I. is fognak szerepelni. A husvéti programot, amelyet a Victoria szereplése tesz változatossá, a következőképpen állították össze a rendező egyesületek.

Vasárnap délután félhárom órakor: Victoria—Haggibbor. Félőtkor a Budai 33-asok—Universitatea. A 33-asok a következő összeállításban szerepelnek:

Zsák, Oláh—Löwy, Beller—Eichbaum—Király, Schmiéd—Kaltencker—Pápay—Czumpf—Krámer.

Hétfőn délután félháromkor Victoria—Universitatea. Félőtkor Haggibbor—Budai 33-asok. Ezt a mérkőzést Ciurel Ilie szövetségi bíró fogja vezetni.

Külföldi eredmények:

Budapest: A prágai Spárta, a Hungária, az UTE és a Ferencváros husvétai serlegmérkőzéseket rendeznek, amelyeknek első fordulóját tegnap bonyolították le a következő eredményekkel: *Ferencváros—Ujpest* 4:3 (3:1). Dán (2), Kohut (2) a győztes csapat Vogl II. (2) és Jeszmás az újpestiek góllövői. *Hungária—Spárta* 3:3 (2:2). A világhírű cseh bajnoksapat az MTK váratlanul jó játéka folytán csak szerencsésének köszönheti, hogy vereséget nem szenvedett. Az első gólt Kittl lövi Horeys egyenlítő Molnár vezető gólját ismét Horeys equalizálja. A második félidő 25-ik percében Molnár újból megszerzi a vezetést, a 34. percben azonban Steiner éles szabadrugásból egyenlítő.

MUSCHONG buziási gyógyfürdője

természetes szénsavas-, sós, vasasrádioaktív forrásokkal bíró elsőrangú gyógyhely, páratlan hatással **szívbántalmaknál**, szivizom és bilyentyűbajoknál, a vérérdények elmeszesedésénél, ideges szívbántalmaknál stb. **Női bajoknál** idült lobok, izzadmányok, hőszámvavaroknál, továbbá a vér megbetegedéseimél, köszvény és rheuma, idegbántalmaknál (tabes), **vese-** és **hólyagbajoknál**, idült veselob, hólyaghurut, prostata bajok stb.

Természetes szénsavas, sós, vasasfürdők. Ivókura. — Olcsó konyha. Kitűnő ellátás. — Mérsékelt árak.

Idény:

május 15--okt. 1.

Prospektussal és félvilágosítással szivesen szolgál a Buziási Gyógyfürdő Rt. igazgatósága, Buziás, Judet Timis

Szerke

Hagada. A Hagada a Biblia csak a zsidó, de csak majdnem Eddig körülbelül a Hagada. A leglent meg nyomtatban, majd 1550- Gerson Kohén ny az összes később majdnem azonos lent meg 1560-gadája. Van azut kéziratban marad Sch. M. Sanyági bizonyítványjáróság igazolja, bejelentette.

U—s, Oradea az Uj Kelet szerfordították, de kö még nem kerülhe

Egy diák, Olátusának címe: carest, Str. Brezo

Háztulajdonoságban lakik, ug mely román állakkor 12 százalékos adót fizet, a lékos megyei adó

Sakkozó. Purnövel is játszanakban, ha már van felvitt gyalogból sen belüli mattköt támadott fél egyetdulni, csak a kirá lépésen belül nem löntelen.

Szamosujvári Lyceumhoz, amely

Kiváncsi, Sighatta, az új véderosztályra alkalmazattettek nem vona

W. I. 1. Állarorra. Tessék figyelmeztetését egyébként tessék pert indita

Előfizető. Névkülönbön is a kézelebbi címek isvilágosítást benne.

R. N. Oradea gal rendelkező kisgedéllyel, lehet mazonban külön vizcsak az intézet ige

2. Shakespearenek van már héber ford

L. S. Baiasprváron tartózkodik

Margittai zsidgunk válaszolni.

Tav ujdo

me
NEUMANN M
fiu-
Piate

Cluj (Kolo
legrégibb cor
áruházal
megérke
a leguj

Szerkesztői üzenetek

Hagada. A széderestéken felolvasásra kerülő Hagada a Biblia után legelterjedtebb könyve nemcsak a zsidó, de az egész világirodalomnak és ugyan- csak majdnem minden nyelvre le van fordítva. Eddig körülbelül ezerféle kiadásban jelent meg a Hagada. A legelső ismert Hagada 1526-ban jelent meg nyomtatásban számos fametszettel Prágában, majd 1550-ban megjelent a második kiadása Gerson Kohén nyomdájából. A prágai Hagada lett az összes későbbi kiadások mintája. Így például majdnem azonos tipografiával és illusztrációkkal jelent meg 1560-ban Jicchak Bássán mantuai Hagadája. Van azután még jónéhány Hagada, amely kéziratban maradt ránk.

Sch. M. Sansimion. Költőzkodésnél csak községi bizonyítványra van szüksége, amelyben az előjáróság igazolja, hogy Bukarestbe való távozását bejelentette.

U—s, Oradea. A levélben említett munkákat az Uj Kelet szerkesztőségi tagjai már régebben lefordították, de közlésükre eddig technikai okokból még nem kerülhetett sor.

Egy diák, Oradea. Amerika bukaresti konzulátusának címe: Service Consular of U. S. A. Bucarest, Str. Brezoianu 17 bis.

Háztulajdonos. Külföldi állampolgár, ha az országban lakik, ugyanannyi adót fizet, mint bármely román állampolgár, ha viszont külföldön él, akkor 12 százalékos állami adó helyett 18 százalékos adót fizet, a 2 százalékos községi és 1 százalékos megyei adó változatlan.

Sakkozó. Partii. 1. Vannak, akik két királynővel is játszanak, rendes körülmények között azonban, ha már van királynője, akkor a 8-ik mezőre felvitt gyalogból bátyatorony lesz. 2. A 16 lépésen belüli mattkötelezettség akkor áll fenn, ha a támadott fél egyetlen más figurájával sem tud mozogni, csak a királlyal. Amennyiben az ellenfél 16 lépésen belül nem tud mattot adni, a játék eldöntetlen.

Szamosújvári diák. Forduljon a temesvári Zsidó Lyceumhoz, amelynek kereskedelmi tagozata is van.

Kivánsí, Sighet. Mint az Uj Keletben olvashatta, az új véderő törvényt csak az 1929 évi korosztályra alkalmazzák először és így a már felmentettek nem vonatkozik.

W. I. I. Állampolgársági ügye még nem került sorra. Tessék figyelemmel kísérni az Uj Keletet, amely az összes felebbezési döntéseket közölni szokta. Levelet egyébként áttettük a Jogvédő Irodához. 2. Tessék pert indítani a posta ellen.

Előfizető. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Különben is a kérdés olyan természetű, hogy közelebbi címének ismerése nélkül nem adhatunk felvilágosítást benne.

R. N., Oradea. 1. Állami és nyilvánossági joggal rendelkező kisebbségi iskolákban, miniszteri engedéllyel, lehet magánvizsgát is tenni, amelyért azonban külön vizsgadíjat kell fizetni. Külföldön csak az intézet igazgatóságától kell hozzá engedély. 2. Shakespearenek majdnem minden munkája megvan már héber fordításban is, különböző szerzők által.

L. S. Baiasprie. Tudomásunk szerint Temesváron tartózkodik most.

Margittai zsidó ifjuság. Részletes levélben fogunk válaszolni.

Tavaszi újdonságok

megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

Cluj (Kolozsvár)
legrégebbi confection-
áruházába

megérkeztek
a legújabb

női modell-kabátok

Selyem köpenyek..... 3500 leitől
Couvercot, Ripsz és Berberi szövetből 3000 leitől
Angol szövetből női kabátok 1500 leitől

kizárólag a **DIAMANTSTEIN** cégnél kaphatók.

a főpostával szemben
(volt Wesselényi-utca) **25 SZ.**

Külön méret-osztály. Férfi
öltönyök, Fregoli kabátok,
felöltők nagy választék és
legolcsóbb bevásárlási
forrás

Tisztviselőknak
nagy
árkedvezmény

Előnyös fizetési feltételek mellett
vásárolhat

WEISS ELEK

áruházában, Cluj, Deák Ferenc-u. 14.

Nagy választék női és férfi szövetekben, selymekben, vásznakban és szőnyegekben. - Olcsó szabott áruk. - Előnyös fizetési feltételek

Hallja ön e hangot?

Bírálja meg a minőséget! Hasonlítsa össze az árakat!

„ODEON” beszélőgépek, lemezek

Nagyromániai Vezérképviselő és raktár „ODEON”-művek Bucuresti 79 Calea Victoriei 79. (Fehér templommal szemben). **Fiókok:** Bucuresti, Bulv. Elisabeta No 1. (Grand Hotel Boulevard alatt). — Cernaut, Russische Casse No 11.

Kapható minden jobb szaküzletben. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Bemutatás vételkényszer nélkül, legnagyobb készséggel.

Kaphatók részletfizetésre is.

Megjött

a 20 lejes
szines teáscsésze

Fischer üvegudvar

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnék
a legújabb
dívatu
cipő-
különleges-
ségek

**Autó-, traktor-motor
hengerek köszöriülését,**
valamint bármilyen fogaskerekek készítését
a legolcsóbban vállalja. **Telefon 10-13**

SZABÓ JÁNOS

autójavító műhelye
Cluj, Str. Jasilor (Nagyszamos) 2.

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.
Kárpitos kellékek, zs negek,
kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Hirdessen az Uj Keletben

KÉRJE MINDENÜTT

DREHER-HAGGENMACHER

KÖZKEDVELT SÖREIT!

DACIA
extra
special

Dupla
maláta

- **BAK** -

Korona
extra
special

Márciusi
világos

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség lezet csak ugy továbbitunk ha portobélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

T. Hölgyek!

Modern bubi transformációk, Postiche frizetek felelősség mellett a legolcsóbban és leglelkismeretesebben nálam szerezhetők be Tartós villanyos ondulolás, amelynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kintüntetve hajfestései téren. Minden színben, feismerhetetlenül, Párisi hennével, csak MUSSA Gyulánál kapható, Str. Memorandului 10. Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Jó megjelenésű, 28 éves, perpekt román-magyar könyvelő és levelező megismerkedne házasság céljából hozzáillő koru izr. urleánnyal. — Ajánlatokat „Lehetőleg benőstülés” jelígen a kiadó továbbít.

Zsidó körökben járatos házasságközvetítőt keresek. Honorárium tizezerben. Lémartné, Alba-Iulia. 2578

Utazók figyelmébe
Ha Dejre utazik, keresse fel **Heimann Izák** ז"ל, אשר ע"ה, Hol jól és jutányosan étkezhet, 10% kedvezmény utazóknak. Havi abonensek olcsón felvétetnek.

Intelligens zsidó családnál a belvárosban, egy vagy két urileány lakást és teljes ellátást kaphat fűrdőszoba használatával. Cím a kiadóban.

I-a stucaternád minden mennyiségben. prompt szállításra megrendelhető Schwartz Márton fakereskedőnél, Gherla.

Szürke férföltöny közep-termetre eladó. Erzsébet-ut 6. földszint

Perzsaszőnyegek-revan szükség? akkor írjon a következő címre: Schulhof Emilné „ORIENT” Szővőművészeti Iskola ORADEA-M. RE, Str. E. Isc. Ciorgariu No 14 mely már évek óta a legtekélyesebb gyapú és selyem perzák, svéd és francia szövött gobelének, elsőrangú angol gyapjú és selyem fonalak, szőnyegtervek, szövőkérelékek, legelőnősebb beszerezési forrása. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Monostori-uton kiadó egy szoba 2 fiatalembernek. Cím a Kadima nyomdában Str. Baron L. Pop 10.

דיא תלמוד תורה דקוק דעווא זוכט איינען מיט זיינען מלמד עווענטלעכע בחור. מאנאטסגעהאלט קאסט אונד וואנדער-קאסט אעפערטע אן.
Diamantstein Jakob Prises 2585 Deva

Értesítjük a nagyérdemű utazó közönséget, hogy Sibiu, Reisporgasse (Str. Avram Ianku) 41. szám alatt egy minden tekintetben kielégítő és modernül berendezett **כשר éttermet nyitottunk. Szíves pártfogást kérnek a tulajdonosok. **KATZ ÉS GLÜCKMANN****

Előpatak (Valcele) fűrdőn Unio nagyvendéglő bérlete, teljes felszereléssel eladó. Cím: Szilágyi Izidor, Marosvásárhely, Petőfi-tér 2.

Eufurti dughagyma nagyobb tételben kapható Weisznál, Tudor Vladimirescu 6.

Hajhullás
és hajkorpa ellen legjobb szer az **„Egger-Petrol”**
Kapható minden gyógyszerárteremben és drogueriában

Intelligens izr. nő háztartásban, főzésben tökéletes, házvezetőnőnek vagy anyahelyettesnek ajánlkozik. Címe: Gottlieb Teréz, Oradea, Damjanics-u. 7.

Eladó egy egész jó állapotban levő gyerekkocsi. Cím: Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u.) 24. ajtó 5.

Eladó valódi farkas kutya Árpád-u. 15. ajtó 8.

Hölgyeim kalap-ujdonságok MOSKOVITS-salonba
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 3 sz. (Wesselényi u.)
Hátul az udvarban. **Átalakítások legizlésebben olcsón készülnek**

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Csókról csókra. A végefelé közeledő színházi évad legérdekesebb operette színdarabját Yvaine Csókról csókra című párisi operette újdonságát fogják szombaton este a Magyar Színházban bemutatni. A csipkefinomságú ragyogó zene, az izzig-vérig párisi szöveg, amely színparkázik a szellemességtől és ötletességtől, a nagyszerű és változatos táncok mindenütt kivételes sikert biztosítottak a Csókról csókra című operettnek. A Csókról csókra egyelőre egymásutáni öt napra van műsorra tűzve: Szombaton, vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekről tanácsos előre gondoskodni.

Husvétii ünnepi számok. Vasárnap és hétfőn összesen hat előadás lesz a Magyar Színházban. Vasárnap félhárom órakor a diadalmas sikerű Orlov kerül színre, Lengyel Irénnel, Neményivel,

Tolnayval, Ihással. Ezt az előadást leszállított helyárrakkal tartják meg. Vasárnap délután hat órakor a Te csak pipáld Ladányi című nagyszerű újdonságot adják negyedszer, rendes helyárrakkal. Vasárnap este háromnegyedkilenckor a Csókról csókra című francia operettnek lesz a második előadása. Hétfőn félhárom órakor leszállított helyárrakkal a Noszty fiu esete Tóth Marival kerül színre, hat órakor pedig a Csókról csókra-t adják s háromnegyedkilenc órakor a Drótostót van ki tűzve Lengyel Irénnel és Tolnayval.

Heti műsor

Szombat fél 9-kor: Csókról-csókra (Pperette-ujdonság, először, Neményi, Tolnay, Ihással. Premierbérlet 67 szám. Sorozat 373.)
Vasárnap fél 3-kor: Orlov (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay és Ihással. Leszállított helyárrak. Sorozatszám 374.)
Vasárnap 6-kor: Te csak pipáld Ladányi (Rendes helyárrak. Sorozat 375.)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Csókról-csókra (Bérlet-szűnet. Sorozat 376.)
Hétfőn fél 3-kor: A Noszty-fiu esete Tóth Mariva Leszállított helyárrak. Sorozat 377.)
Hétfőn 6-kor: Csókról-csókra (Rendes helyárrak. Sorozatszám 378.)
Hétfőn háromnegyed 9-kor: Drótostót (Lengyel Irén, Tolnay Andorral. Napibérlet 68 szám A. Sorozatszám 379.)
Kedd: Csókról-csókra (4-edszer. Napibérlet 68 szám B. Sorozat 380.)
Szerda: Csókról-csókra (Napibérlet 69 szám A. Sorozatszám 381.)

Figyelem! Hölgyek és urak!
Harisnyák és mindenféle rövid-árak a legolcsóbban
Barabás & Co
cégnél szerezhetők be. — Calea Regele Ferdinand (volt Szigethy hentesüzlet)
Női pamutharisnya L. 29-től feljebb
Női fohrharisnya L. 63-tól
Férfi pamutharisnya L. 19-től
Férfi fohrharisnya L. 65-től
Gyermekeharisnya L. 20-tól
Állandóan nagy raktár D. M. C. árukból!
Angro és Endetail osztály!

Toll, gyapju

tépését, tisztítását és fertőtlenítését, valamint azok feldolgozását a legmodernebb villanyerőre berendezett gépekkel eszközöli.

Paplan- és matrac-gyártás
megrendelésre, avagy dusan felszerelt gyári lerakatkunkból mélyen leszállított napi árak mellett szállít egy kicsinyben, mint nagyban.

"Lebeda" Cluj, Str. Iaşilor Nr. 14

Első Romániai Ágyneműkészítő és Toll, Gyapju, Gyapott stb. Feldolgozó Vállalat Részvénytársaság

Ágynemű! Vatta!

Prima tűzifát
legjutányosabban házhöz szállít **FISCHER** fatele, Cluj, Piata Gării No 2.
Telefon 1300

Karlsbadi
Kávés szerviz L. 480
Tányér 16
Fischer üvegudvar

A legkiválóbb
Perlessgloss-Apretura, Talppolitur,
valamint minden cipész-
iparhoz szükséges vegyi-
termékek a
MERCUR
készítmények.
Gyártja:
Kozák és Sámson
Cluj, Str. Regina Maria 9.
Telefon 7-19. — Kapható
minden jobb börtüzletben

קאנקור
דיע קלושער אויט.
איטרה. נעמיינע זוכט
פיר אידעע תת שועע
אינען מיטטיגען גמרא
תוספות מלמד
בעווערבער מאגען איהרע
אעפערטע מיט אנאבע
פאן אלטער, פאמיליענ-
שטאנד אונד ביזהערער-
גער ווירקזאמקייט ביז
דיח אויר הבעל אן
אונגעשטענענעדע אד-
רעססע ריכטען. געהאלט
לויט איבעראיינקאממען.
Comunitatea isr orth.
aut. Cluj, Str. Duba-
larilor 1.
מנחה ארדענטליך
תת נכח

Tacâmul
ezüstáru és evőeszköz-
gyár, Cluj, Str. Jorga
11-a.
A Wesselényi-utcában
szépen burtozott szoba,
fűrdőszoba használatával 2
leánynak vagy házaspár-
nak elsajere kiadó. Cím a
kiadóhivatalban.
Marosvásárhely főterén
18 ére fennálló jól beve-
zetett női kalaptűzet, visz-
szavonulás miatt eladó.
„Masamód” jelígre
A közönség tudomására
hozom, hogy Máramaros-
szigetén levő **כשר** vendéglőmet Bogdan Voda
utról Dorobantilor (Ma-
gyar) utca 31-a áthelyez-
tem. Vendéglőmben abo-
nensek felvétetnek, vala-
mint esküvőket is vállal-
lok. Kitűnő házikoszt. —
Olcsó árak. **Judovics Lázár**
2165
Kétt nagy helyiség mű-
helynek, lakásnak, eset-
leg raktárnak kiadó, Str.
Paris 34.

A szécs

Aki el nem m szachkor nem tett e rom dolog: a bárán nyér és a keserü gy tartalmából idéztük e e három jelképek tul, melyet a Tóra rünk, hogy azok fe elengedhetetlen vallá zék? Nyilván e jell csolatában van a ke a midrásnak egy he Salamon e szavait: „lan előttem”, ugyan tatja: peszach, macó foghatatlannak látsz ellentétes értelmű j mellé a széderasztal amely egymáshoz füz más mellé a kövér, i képező darab sült a serü móraurral? Ho közel fekszik, e tárgy dag életjelenségek szil kor válik még csak mert az egész életpr dalmi berendezés kér gyon fájdalmas kérd csak kevesen vannak megnyugvást találhat a probléma nem is le Miért van az, hog nek asztala mindig t oztató falatokkal, m egyéb részül keletlen kórnél? Az egyiknek kedvezésében, hogy o radozása és munkája másáknak élete kinos ható eredmény nélkül lötlenül elosztva az e esupa öröm napfényé fölött állandóan a fá hányzor tapasztaljuk gyötrődés jut ki a örömeök teljességében tohul az ósregi kérdé hogy az igaznak oly mig a gonosz a jóba Ezek a fájdalmas lehetne még jobban régiek, mint az emb gondolkodó elmében melyek a széderasztal csak annál kirívóbb melyek az élet valós De ez egymásmellett forrása is számunkra élet asztalán a valós izletes jófajlat, sem kenyér és keserü gy koznak egymás melle dalom, szükség és b talanság. Az izletes és keserü gyökérrel Nincs emberi élet, a nek egy felsugárzás enyhíti a homályt, nélkülözések felhői t irástudó Hillél nyo gondolatot, midön fogva költötte el, ki aránt el kell fogadn jót, a fájdalmat és ő De szabad-e vajjo rőben csak az egye nünk? Nem súlyos annak a közösségne

ást leszállított
félután hat óra-
nagyszerű új-
s helyárrakkal.
kor a Csókról
a második elő-
szállított hely-
Marival kerül
sókra-t adják
ostót van ki

erette-ujdonság,
szal. Premier-

Irén, Neményi,
helyárrak. Soro-

vi (Rendes hely-

esókra (Bérlé-

te Tóth Mariva

7.)

helyárrak. Soro-

(Lengyel Irén,

szám A. Soro-

let 68 szám B.

szám A. Soro-

és urak!

féle rövid-

egelősebben

Co

le Ferdinand

9-től feljebb

3-tól

9-től

5-től

0-tól

Árakkól!

ly!

14

olgozó

ta!

avóbb

gloss-

ira,

litur,

en cipész-

gs vegyi

CUK

nyek

amson

na Maria 9.

Kapható

brüzetben

PESZACH

A széderasztal és az élet asztala

Irta: Dr. Eisler Mátyás

Aki el nem mondta e három dolgot Peszachkor nem tett eleget kötelességének. E három dolog: a bárányáldozat, a kovásztalan kenyér és a keserű gyökér. A hagáda változatos tartalmából idéztük e szavakat. De mi jelentősége e három jelképnek a voltaképeni rendeltetésén túl, melyet a Tóra elbeszéléséből eléggé ismerünk, hogy azok felemlítését a Bölcsék, mint elengedhetetlen vallásos kötelességet hangsúlyozták? Nyilván e jelképek egymással való kapcsolatában van a keresett jelentőség, amint azt a midrásnak egy helye is mutatja, amely Bölcs Salamon e szavait: „Három dolog megfoghatatlan előttem”, ugyanezen jelképekre vonatkoztatja: peszach, macó és móraur. Ami itt megfoghatatlannak látszik, az, hogy három oly ellentétes értelmű jelkép mint kerül egymás mellé a széderasztalon? Mi az a gondolat, amely egymáshoz fűzi őket? Hogy kerül egymás mellé a kövér, izletes bárányáldozatot jelképező darab sült az izetlen macóval és a keserű móraurral? Hogyha pedig, ami nagyon közel fekszik, e tárgyakat az ellentétekben gazdag életjelenségek szimbólumával fogjuk fel, akkor válik még csak igazán fogássá a kérdés, mert az egész életprobléma, a sors és a társadalmi berendezés kérdései merednek elénk. Nagyon fájdalmas kérdések ezek legtöbbünkre és csak kevesen vannak, akik megoldás nélkül is megnyugvást találhatnak abban, hogy számunkra a probléma nem is létezik.

Miért van az, hogy az egyik ember életének asztala mindig tele van kövér, incsiklandózatató falatokkal, míg a másiknak nem jut egyéb részül keletlen kenyérről és keserű gyökérről? Az egyiknek miért van része a sors kedvezésében, hogy csorbítatlanul élvezheti fáradozása és munkája édes gyümölcsét, míg a másiknak élete kínos vergődésben telik el, látható eredmény nélkül? Miért vannak oly egyenlőtlenül elosztva az élet javai, hogy az egyik csupa öröm napfényében fürdik, míg a másik fölött állandóan a fájdalom felhője borong? És hányszor tapasztaljuk, hogy csupa zaklatás és gyöttrődés jut ki a jónak, míg a bűnös az örömei teljességében tobzódik. És ajkunkra toltul az óségi kérdés: Hogyan, Uram Isten, hogy az igaznak oly rossz sora van e földön, míg a gonosz a jóban dusalkodik?

Ezek a fájdalmas kérdések, amelyeknek élet lehetne még jobban kihegyezni s amelyek oly régi, mint az emberiség maga, kiujulnak a gondolkodó elmében ama jelképek láttára, melyek a széderasztalon egymás mellé kerülve, csak annál kirívóbbá teszik az ellentéteket, melyek az élet valóságában gyötrik szívünket. De ez egymásmellettség egyuttal megnyugvás forrása is számunkra, mert arra utal, hogy az élet asztalán a valóságban nincsen sem csupa izletes jófajta, sem merőben csak keletlen kenyér és keserű gyökér, hanem vegyesen sorakoznak egymás mellé jó és rossz, öröm és fájdalom, szükség és bőség, boldogság és boldogtalanság. Az izletes sültet a keletlen kenyérről és keserű gyökérről együtt kell elköltenünk. Nincs emberi élet, amelyben ne volna az örömei egy felsugárzása és ez egyetlen sugár is enyhíti a homályt, melybe a fájdalmak és nélkülözések felhői takarják létünket. A nagy irástudó Hillél nyomatékával hangsúlyozta e gondolatot, midőn a peszach jelképeit együvé fogva költötte el, kifejezésül annak, hogy egyaránt el kell fogadnunk a rosszat, úgy mint a jót, a fájdalmat és örömet.

De szabad-e vajjon az élet problémáját merőben csak az egyén szempontjából tekintelnünk? Nem súlyosabbá válik-e a kérdés, ha annak a közösségnek szempontjából nézzük,

melyhez a természet és a történelem erejével vagyunk hozzáfűzve? A mi zsidó népünk életében miért ismétlődtek oly gyakran a balsors megpróbáltatásai, az üldözés és elnyomás, a testi kínzások és lelki szenvedések gyötrelmei? Egyiptom, Babylon, Hellas, Róma, a Közép- és Újkor válogatott kínzásokkal keserítették népünk életét. De csak szenvedésekről szól-e történetünk és nem Isten szeretetének csodáteleiről is? Csak a rabszolgaság keserű fájdalomáról és nem a megváltás édes örömről is? Oh, népünk életének asztalán is egymás mellett látjuk ama sokat kifejező jelképeket, a szenvedések sötét árnya fölött ott sugárzott mindig Isten szeretetének fényessége, amely mindig újra utat mutatott népünknek szolgaságból szabadsághoz, bánatból vigalomhoz, gyászból ünnepnaphoz. És még egyet gondoljunk meg. Ha már az egyén életében is nem az a fontos, ami vele történik, hanem amit ő vitt végbe, annál inkább a népek életében. Boldogabb annál, akinek része volt minden jóban, de ő nem tett mást, minthogy élvezte a sors kedvezését, az, aki jót cselekedett, vagy éppen nagyot alkotott, aki betöltötte azt a helyet, melyet a sors juttatott neki, még ha a fájdalmak terhét kellett is viselnie. Ne tekintsük tehát csupán a szenvedéseket és megalázásokat, mik népünk osztályrészül jutottak történeti életében, hanem gondoljunk a hőstettek, miket véghez vinnie adatott a szellem és a szív küzdőterein, hogy gazdagíthatta az emberiség kincsesházát felbecsülhetetlen értékekkel, a zsidó szellem világmegváltó eszméivel és a zsidó szív emberboldogító jóságával, a szeretet műveivel, a hűség áldozataival, az ösök iránti kegyelet tanúságtételével. Feledheti-e valaha is a világ, hogy a zsidó nép ajándékozta meg az Egyisten hitével, a megváltás és örök béke eszméivel, a jog-egyenlőség gondolatával, az ember Istenhez hasonlóságának képzetével, melyek a legfényesebben ragyogó csillagok az emberiség életének égboltján? Feledheti-e a világ, hogy a zsidóság termelte ki magából a prófétai beszédek gondolatai fonságát, a zoltárimádságok érzelmi mélységét, a halálba menő vértanúk emberföltölti odaadását, a könyv iránti szeretet példatlan rajongását?

Nem, nem feledheti, de feledni tudják népünk áruló fiai, a hitszegők, jellemes apák korcs fiai, akik kegyetlen szívvél szakítani tudtak az évezredek megszentelte hagyományokkal, mindennek dacára nyilvánvalóan Isten oltalma alatt álló népünk dicsőséges multjával, a vérség messzire visszanyuló kötelekeivel. De nem ők a legnagyobb bűnösök mégsem. Bűnös az a zsidó társadalom, amely elnézi az árulást, amely ki nem veti magából az elpártoltat, amely tovább is befogadja a maga körébe azt, aki tettével arcába vágott. Becstelen az a társadalom, amely hallgatva türi a nép és hitközösségen ejtett sérelmet. Becstelen az a társadalom, amely egykedvűen fogadja a maga meggyalázását és tovább is érintkezést tart fenn azokkal, akik eldobták maguktól apák hitét, akik a tisztasapai név birtokában emelkedtek a társadalom életében, hogy aztán hitvány ürügygel cserben hagyják azt a kört, amelynek erkölcsi hitélet használták fel lépcsőfokul.

Gyermekeik jövőjét féltik ezek az eszmegény okosok, a sors eshetőségei ellen akarják biztosítani jövőjüket, saját életük határkövén túl is kívánják egyengetni utjukat, hogy az minél könnyebb, minél simább legyen. Rövidlátó bátorság! A széderasztal jelképei mutatják, hogy az élet asztalán vegyesen kerül elénk az öröm és fájdalom és amit a sors elénk tálal,

el kel fogyasztanunk, a kövér bárányt úgy, mint a sótalan kenyéret és a keserű gyökéret. De még ha biztosítva is volna az izletes sült, mi biztosítja, hogy alkalom és idő is lesz azt elkölteni?

Ünnep nyolcadnapján a mazkir órája figyelmeztet, hogy életünk esendő. A mazkir órája ráirányítja gondolatainkat azokra, akiket úgy szerettük volna eleven közelségünkben megtartani, de a halál ereje elszakította őket tőlünk. De boldogok mi, kik azzal a tudattal emlékezhetünk dicsőült kedveseinkről, hogy megtartottuk a hűség fogalmát irányunkban. Ez a tudat alkalmas arra, hogy enyhítse fájdalmunkat elvesztésük miatt, ez a tudat megnyugvással tölti el szívünket, midőn idézzük a dicsőültek szellemét a kitaró hűségünkről bizonyosságot tevő vallomás szavaival: Halljad Izrael, ti mind, akik másszor voltatok: amit ti ránk hagyatok megörzés végett, szentül tartjuk ma is még a hitet, hogy: „az Örökkévaló a mi Istenünk, az Örökkévaló egy!”

Else Lasker-Schüler:

Anyám

Vaj' ő volt a nagy angyal,
Ki mellettem ment?

Avagy anyám el van temetve
A füstös ég alatt —

Halála felett nem nyit már kék soha.
— Ha szemeim mégis kiragyognának

S világgosságot vinnének neki,
A nevetés nem volna elásva arcomon.

A sirja fölé függeszteném.
— De ismerek egy csillagot,

Melyen örök a nap:
Ezt állítom majd sirja fölé,

Most már mindig egyedül leszek,
Mint a nagy angyal,
Ki mellettem ment.

Egy dal

Szemeim mögött vizek állnak,
Mind ki kell sirnom.

Mindig föl szeretnék szállni,
El, a költöző madarakkal;

Mohón lihegni a szelekkel
A széles levegőben.

Ó, én oly szomorú vagyok — — — —
Az arc a holdban tudja ezt.

Ezért sok a bársnyos áhitat
S a közelgő kora hajnal köröttem.

Amidőn márványsziveden
Eltörték a szárnyaim

A rigók, mint a gyász rózsái,
Nagyot estek a kék bokorról.

Minden visszafojtott csattogás
Ujjongani szeretne ismét.

És én föl szeretnék szállni
El, a költöző madarakkal.

(Ford.: GAÁL GÁBOR)

A százéves „Buch der Lieder“

Közlő: Löffler Vilmos

A világirodalomnak nevezetes évfordulója van. A napokban mult száz éve, hogy megjelent Hamburgban Heine „Buch der Liederje“, a legkiválóbb és legnemesebb líra, aminek Heine még életében világhírnevét köszönhette. A könyvet azóta minden kultúrnyelvre lefordították és nincs kultúrember, akinek lelkében az ifjúkorban, vagy az élet delelőjén, vagy alkonyán ne rezonáltak volna Heine lírájának édes-bus ritmusai.

Alábbiakban közölni kívánok néhány kevésbé ismert remiszceuciót a költő életéből. Olyanokat, amiket ő maga írt barátokhoz önmagáról. Prózája, amelyen a közvetlenség harmata és a szellemesség üdésége rezeget, megmutatja a költő lelkületének sokrétűségét.

Egyik barátjához, Moserhez írott levelében hitehagyásáról így emlékszik meg:

„A kitérésnek számomra egyedül az volna igaz jelentősége, hogy ezentul magamat még inkább szentteljem szerencsétlen fajtestvéreim jogainak kivívására. Méltóságom alólinak tartanám és becsületem bemooskosításának, ha kikeresztelkednék azért, hogy Poroszországban hivatalt vállaljak. Most zsidó és keresztény egyaránt gyűlöl. Nagyon sajnálom, hogy kikeresztelkedtem. Nem látom be, hogy azóta jobban jártam volna, ellenkezőleg, azóta egyebem sincs, mint szerencsétlenségem. De hallgassunk erről, te sokkal felvilágosodottabb vagy, semhogy ne mosolyognál ezen.“

Gansról, egy kortársáról, aki szintén kikeresztelkedett, a következőképpen ír:

„Nem tudom, mit mondjak. Cohn biztosít, hogy Gans a kereszténységet prédikálja és igyekszik Izrael fiát áttéríteni. Ha kétszínűségből teszi, akkor gazember. Nem fogok megszűnni Gans szeretői, mégis bevallom, hogy jobban esett volna az iménti hír helyett azt hallani, hogy Gans ezüstkanalakat lopott.“

Jellemző följegyzés maradt fenn Heineról a köztötte és Platen közötti irodalmi háborúság kapcsán.

— Mondja őszintén — kérdezte egykor valaki Heinetől — ön Platen valóban nem tartja költőnek?

— Dehogyan tartom annak, sőt jelentékeny költőnek vélem, ha belülről hidegnek is. Költő volt görög szellemben, nagy, s poezise nem a kedély és szív hangjait adott, hanem a zene hangjait.

— Miért volt hozzá igaztalan?

— Lásza — felelt Heine mosolyogva — ő a csaholó farka vezére volt és úgy éreztem, hogy közülük a legnagyobbat kell elcsipnem. Megnyuztam, mint Apolló Marsiast és odacipeltem az őriást a színre, hogy a kicsinyeket riasszam el ezzel. Ez már az irodalmi hadjáratok taktikája. Különböző ez az ember félbolond volt — legalább is mint ember. Münchenben egy borostyánkószorval a fején járt-kelt, ezt magam is láttam. Azonfelül módfelelt arrogáns volt. Többibben megízentem neki, hogy ne zsidózzon. Mert abban az értelemben, ahogy ő a zsidót értelmezte, nem voltam az. De olyan önféjű volt, mint Don Quichote.

Végtelenül finom az a levele, amelyben Moser barátjának elmondja álmát:

„Rólad álmodtam az elmúlt éjszaka. Régi spanyol viseletben, egy andaluziai mén hátán lovagoltál egy nagy, zsidókból álló csapat közepette, amely Jeruzsálem felé vonult. A kis Marcus (földrajztudós volt) nagy térképeivel és utleírásaival utmutatóként ment elől. Zunz (híres bibliafordító és korszakos jelentőségű történetkutató) báli ruhában, lakkeipőben és selyemharisnyában, piros bársonyba kötve vitte folyóiratát összegyűjtött számaival, míg dr. Zunz mellett, hátán egy kis hordó „jontevig“ pálinkával, mint markotányosasszony vonult föl. Nagy zsidó hadsereg volt ez és Gans egyiktől a másikhoz futott, hogy rendet csináljon. Lehmann és Wohlwill vitték a zászlókat, amelyeken Dávid pajzsa fénylett és Ben Dávid jelszavai állottak. Egykori egyleti ifjak Saul Ascher csontjait vitték. Az összes kikeresztelkedett zsidók, mint liferánsok követték a csapatokat, a menetet pedig egy csomó hintó zárta be. Az egyikben dr. Oppert ült, mint táborigorvos és Jost, mint jóvendő események történetírója. Egy másikban Michel Beer ült, mint tűzérő felügyelő, mellette Wolf és Stiehné asszony, a híres színésznő, aki a „Paria“ című drámát haladéktalanul elő akarta adni Jeruzsálemben és természetesen megérdemelt tetszést is kívánt aratni.

Heine végrendeletéből vesszük az alábbi passzust, dokumentumát egy valláshoz visszatért tépelődő léleknek.

„Temetésem a lehető legegyszerűbb legyen és a temetési költségek nem léphetik túl egy egyszerű polgári temetésének kiadásait. Jóllehet a lutheri valláshoz tartozom, nem kívánom, hogy lelkész kísérelje holttestemet és egyuttal lemondok minden más olyan ceremóniáról, ami temetésemet ünnepléssé tehetné. Ez nem egy szabadgondolkodónak gyöngye akarata. Négy év óta minden filozófiai büszkeségemet letettem és átpártoltam a vallási eszmékhez. Meghalok az egyetlen és örök istenben való hittel a szívemben és könyörgök hozzá, legyen kegyes halhatatlan lelkemhez. Sajnálom, hogy műveimben szent dolgokról olykor tiszteletlenül beszél-

tem, de inkább az idők szellemének sodra vitt erre, semmint saját ösztönöm. Ha tudtomon kívül megsértettem a jó erkölcsöket, amik minden vallásnak igaz erejét képviselik, én istenem, kérek téged és az embereket, bocsássatok meg. Megtiltom, hogy sirom fölött akár német, akár francia bucsubeszedet tartsanak. Egyuttal pedig nem kívánom, hogy poraimat Németországba vigyék. Életem nagy feladata volt megkísérlni a Franciaország és Németország közötti szívélyes viszony helyreállítását.

E szavak most, a német-francia jóviszony kialakulásának idején különös aktualitást nyertek.

Joszl, a sámesz

Írta: Schalom Asch

Az ősi szent városban, Wormsban sok-sok évvel ezelőtt élt egy zsidó. Ugy hívták: Joszl, a sámesz. Igazi neve azonban Joszef hacadik volt, a jámbor József. Szolga volt a tiszteletreméltó wormsi zsinagógában, amelyről azt mondja a hagyomány, hogy akkor építették, amikor még jeruzsálemi szentélyünk fennállott. „Joszl“ a becéző neve volt, amit a gyermekek adtak neki, azért, mert nagyon szerette őket. Joszl minden reggel házról házra ment, maga mellé vette a gyermekeket és zsoltáréneket közben kísért a chéderbe őket, minden este vissza is kísért a chéderből és hazahozta őket anyjukhoz, megint csak zsoltáréneket kíséretében.

Worms zsinagógájának bejárójánál két nagy gyűjtőpersely áll, két hatalmas márványoszlopon. A krónika úgy tudja, hogy a két perselyt Erec-Jizrael zsidósága adakozta abban az időben, amikor még állott a templom Jeruzsálemben, hogy ebben gyűjtsék össze a szentély fenntartására szolgáló pénzeket. A két oszlop között Joszl a sámesz összegyűjtötte a gyermekeket, rendszerint abban az időben, amikor minélhát már elmondották és márvit még nem lehetett imádkozni, mert még nem állott be az est. Csodákról mesélt nekik, azokról a dolgokról amik Wormsban történtek a kódos multban. Elmondta, hogy minden korban voltak gonoszok, akik feltámadtak, hogy a szent községet elpusztítsák, ám isten mindannyiszor csodát tett és a szent wormsi zsidó község megmenekült a pusztulástól. Elbeszélte a gyermekeknek a két ludról szóló történetet, amit libapásztorok vittek magukkal Jeruzsálembé, hogy ott a keresztény vallás megalapítójának sirját felszabadítsák. Ezek a libapásztorok minden zsidó községre keserűséget hoztak mindenfelé, amerre kóboroltak. Mert a két ludat egy varázsló megvásárolta és ha a pásztorok valamelyik városba érkeztek, akkor szabadjára engedték a két ludat és ahová ezek felszállottak, abban a házban minden bizonytalanság rejtőzködött. Mainzban az éresek nagy summa pénzért a zsidókat a dóm földalatti folyosóiban rejtette el. A libák persze a dóm tetején ereszkedtek le.

Estszürkületkor Joszl elmesélte a gyermekeknek Már Amrom, a hirnevei caddik koporsójának a történetét. A caddik koporsója a Rajnán uszott Köln felé. A kölni keresztények ki akarták halászni a koporsót, hogy eltemessék a halottat temetőjükben, de a koporsó annál súlyosabb lett, minél inkább mesterkedtek azon hogy kiemeljék a vízből. Jöttek azonban a zsidók, akik olyan könnyen emelték föl a koporsót, mintha pehelyből lett volna. Felemelték és elvitték a temetőbe. Mert a rabbi Kölnben született és utolsó kívánsága volt, hogy itt is pihenjen. Tanítványai még életében, amikor ezt a kívánságát előadta, csodálkozva kérdezték: „Mint lehet majd holttestedet e városban eltemetni, holott a város utcáiban a csöcselék megtámadhatná a menetet és a szent testedet meggyalázná?“ Erre a rabbi kiadta az utasítást, hogy a koporsót tegyék csak egy csónakba, a Rajna majd elintézi a dolgát, leviszi Kölnbe. Itt pedig megtalálja örök pihenőjét.

Joszl elmondotta a gyermekeknek még a zsidó pápának a történetét, akinek álmában megjelent apja képe. Elmondotta Raschi anyjának történetét, akit, amikor ezt a gyermekét szíve alatt hordta, le akart gázolni egy loval, de az asszony egy fal mellé állott és ime csoda történt, a fal behorpadt azon a helyen, az asszony pedig megmenekült és megmentette magát: ez az eltiprástól a fal és horpadása pedig; ezzel a csodálatos eseménnyel együtt feunmaradt mind a mai napig.

Ilyen és hasonló meséket mondott Joszl a sámesz a gyermekeknek. És annyira hozzászoktatta őket a mesékhez, hogy egyre kérték, valahányszor találkoztak vele, mondjon nekik újabb meséket és csak akkor engedték útjára, amikor megígérte nekik, hogy este mincha és máriv között új történetet mond. A gyermekek pedig már várták Joszl-t és mihelyt az előimádkozó elmondotta a kaddist, a gyermekek már Joszl kabátját ráncigálták, odavonszolták a két oszlop közé és leültek köréje. Mert Joszlnek ez volt a szokása. Alighogy meglátta maga körül a gyermekeket nyitott szájjal és tágranyilt szemekkel, nyomban neki is megindult mese-mondó fantáziája és elmondotta azokat, amiket hallott szüleitől és nagyapjától. Majd saját mese-mondó képességével is kielégítette a gyermekek kíváncsiságát. Legtöbb mesét persze Worms városáról mondotta, a régi zsidó községről és úgy adta elő őket, mintha ő maga is szemtanúja lett volna a régmúlt dolgoknak. Már úgy volt vele, hogy szinte maga is hitte. Ott látta magát egybezárván a rothenburgi nagy rabbi Méurrel, aki egyike volt azoknak, akik az egész községet mártírhaltak. Joszl Jeruzsálem szent városában látta magát, majd ott volt a wormsi zsidók között, amikor a pápa elé járultak, kérve őt, adjon oltalmat nekik a kereszties hadak vérengzése ellen. Az előjáró pedig már bosszankodott, hogy Joszl egészen megfélemedezik magáról és bosszusan odaszólt neki:

— Joszl, Joszl, már imádkozhatnánk márvit!

Az almémor előtt egyetlen gyertyaszál ég, a régi zsinagóga már teljesen a két oszlop árnyékába borult és itt áll Joszl a sötétségben és csak a gyermekek szeméi világítanak körülötte, mint fényes gyöngyfüzér. Joszl valahol távoli világokban mereng és vele vannak a gyermekek...

Am, Joszl nem mindig van elmerülve meséi fantázia-világában. Márvit után, ha bezárta a zsinagógát, Joszl felmegy kis szobájába, leveszi a lábáról a kis edényt, amelyben kása párolog és viszi a pincébe. Mert tudja, hogy hová rejtőzött az idegen vándor, aki titokban besurrant a wormsi gettóba, hogy ne lássa meg őt az előjáró. Joszl eljut a szegény beteg padlás-szobájába és titokban, jó szívvél nyújtja neki az élelmet, az orvosságot, kinyitja ablakát, hogy levegőt kapjon.

Megtörtént egy alkalommal, hogy borzasztó járvány dühöngött Worm városában. A zsidó negyedben alig volt ház beteg nélkül. Emberek, akiket napközben még egészségesen lehetett látni az utcán, este már förtelmes daganatokkal feküdtek ágyaikban. Az egész wormsi községet félelem és borzalom rázta meg, egyik ember félt a másiktól, nem akartak találkozni egymással. Worm városa pedig elzárta a gettó összes falait, erős őrséget állított fel és halálbüntetés terhe mellett tiltotta meg a gettó elhagyását. Ha valamelyik zsidó mégis el akarta volna hagyni a gettót és annak falaihoz közelített, a város tornyáról már kürtjelzéseket adtak a figyelők és az őrség megrázta fegyvereit. A zsidó nem tudott menekülni.

A gettó-falak mögött a halál akadálytalanul dühöngött. Nem volt ház, nem volt család, amelyet megkímélt volna. A nagy zsinagógát a rabbik bezáratták és tilos volt közös imára gyülekezni. De nem is volt szükség erre a tilalomra, mert a gettó eleve egészen kihalt, üzletet senki nem csinált, mindenki bezárkózott és készleteiből élt. Hetekig-hónapokig éltek így a zsidók házaik falai mögött, míg végül a járvány megszűnt. Senki nem merete átlépni házának küszöbét. A halottakat hozzátartozói éjjel

nagy csöndben vichevra kadisa em behelyezték a tör

Egyetlen emlépni kis háza volt. A lábas a máskor, lobogott bőző ételneműek Joszl magukrahang nek nem volt hoz félt a járványtő Gyógyszert hozott ket és enyhítő ken a halottakat ágyu taló szavakkal látt

Amikor Joszl látogatta betegeit lottá egy asszony nyára ide is bevon segítségére. Belépet szos hangok jöttek vajudott és anyja nem volt, aki se odalépett hozzá és

— Jó asszony, Az asszony ar így felelt:

— Mivel is leh ön férfi, nekem pe lésnél segíthetne. az ideje.

Joszl így válasz

— Jó, drága bábát, hogy baj ne

Futott házról-há ahol születésnök lakt gyenek a szerencsétle a házat nem mert megtörtént, hogy a tak. Joszl tehát így itt van és senki elha isten ilyen körülmén bocsátani. Hiszen en

Joszl sietett haza kából előszedte rége háit, amiket Joszl gára öltött, amikor vel házról-házra men cháj purimjátékát ve dig Eszter királynő ruhákat magára vet ahogy az akkortájt tyollal borította le, s szakállát.

Azután fölemelte istenhez:

— Nagy istenem dod, hogy nem csu öltöttem magamra emberi lélek megmer

Joszl becsomagol amikre betegágyas as mert istenben boldog És egyéb kelléket is tonyt, hogy megmoso magához vette a nag tották az ujszülöttek asszonyhoz és átlépv

Szenvedő asszony Pirosképi fücskák

Az asszony szepeg — Ki szólt magán

A „bába“ így fele — Joszl, a sámes

jöjjeik gyorsan ide, ne

A betegágyas assz

Lilith, a boszorkány, szive az örömtől kité kezdett kiabálni és ja

Bába, bába elvész Ha nem segítesz g

Nyolc napig mara ban a betegágyas ass fücscecsemőnek adott legyöngült és ápolásra hát neki, rendbehozta tette a gyermeket és el a nyolcadik nap, at rint a gyermeket Ab fölverni.

Joszl ekkor hazam kat, felöltötte a férfi kést és a könyvet, am móniánál és visszatér Ahogy átlépte a küsz

nagy csöndben vitték ki a temetőbe és itt a chevra kadisa emberei minden ceremónia nélkül behelyezték a tömegsírba.

Egyetlen ember, akinek volt bátorsága át- lépni kis háza küszöbét, — Joszl, a sámesz volt. A lábas alatt akkor élénkebben, mint máskor, lobogott a tűz és a fazekakban különböző ételneműek készültek, mert a fazekakat Joszl magukra hagyott betegekhez vitte, akiknek nem volt hozzátartozójuk. Joszl pedig nem félt a járványtól. Bátran ment betegekhez. Gyógyszert hozott, bekötötte a gennyező sebeket és enyhítő kenőcsöt rakott rájuk. Leemelte a halottakat ágyukról, az élőket pedig vigasztaló szavakkal látta el.

Amikor Joszl egyszer késő éjszaka meglátogatta betegeit, egy ablak mögül meghal- lott egy asszony jajgatásait. Azt hitte, bizonyára ide is bevonult a járvány és szükség van segítségére. Belépett a házba, ahonnan a panas- szos hangok jöttek és mit látott? Egy asszony vajudott és anyja után sikoltozott. De senki nem volt, aki segíthetett volna neki. Joszl odalépett hozzá és megkérdezte:

— Jó asszony, segíthetek magán valamivel?

Az asszony arca fölé húzta a pokrócot és így felelt:

— Mivel is lehetne a segítségemre? Hiszen ön férfi, nekem pedig asszony kell, aki a szül- lésnél segíthetne. Mert itt van már aunak az ideje.

Joszl így válaszolt:

— Jó, drága asszonyom. Mindjárt hívok bábát, hogy baj ne legyen!

Futott házról-házra, ajtón, ablakon kopogott, ahol szülésznek laktak. De hiába kérte őket, le- gyenek a szerencsétlen asszony segítségére; senki a házát nem merte elhagyni. Gyakran az is megtörtént, hogy a kopogására nem válaszol- tak. Joszl tehát így okoskodott: „Ennek az ideje itt van és senki elhagyni nem meri házát. Nos, isten ilyen körülmények között nekem meg fog bocsátani. Hiszen emberletről vagy szőlő.”

Joszl sietett haza. Kis szobájának egyik sar- kából előszedte régen meghalt feleségének ru- háit, amiket Joszl minden purim napján ma- gára öltött, amikor a bethamidras növendékei- vel házról-házra ment, hogy Hámán és Morde- cháj purimjátékát velük együtt eljátssza és pe- dig Eszter királynő szerepét. Nos hát, ezeket a ruhákat magára vette, főként a fejére, ahogy az akkortájt divat volt, arcát fehér fá- tyollal borította le, sűrű fátyollal, amely elfödte szakállát.

Azután fölemelte szavát és így könyörgött istenhez:

— Nagy istenem, te egyedül vagy, aki tu- dod, hogy nem csufásból vagy mulatságból öltöttem magamra ezt a ruhát, hanem egy emberi lélek megmentése miatt.

Joszl becsomagolta az összes műszereket, amikre betegágyas asszonyoknak szükségük van, mert istenben boldogult felesége szülész nő volt. És egyéb kelléket is magával vitt: a nagy put- tonyt, hogy megmosdatná benne az ujszülöttet, magához vette a nagy ollót, amivel lenyissan- tották az ujszülöttek köldökét. Elment a vajudó asszonyhoz és átlépte a küszöböt, így szólt:

Szenvedő asszonyom, ne reszkess, ne félj,
Pirosképi fiúcskával ajándékoz meg az éj.

Az asszony szepegve kérdezte:

— Ki szólt magának, hogy idom elérkezett?

A „bába” így felelt:

— Joszl, a sámesz keresett föl, ő mondta, jöjjenek gyorsan ide, nehogy lekéssek.

A betegágyas asszony pedig látta, hogy nem Lilith, a boszorkány, aki átlépte küszöbét és szíve az örömtől kitágult. Nemsokára pedig el- kezdett kiabálni és jajgatni:

Bába, bába elvész drága gyermekem,
Ha nem segítesz gyorsan szenvedésemen.

Nyolc napig maradt Joszl asszonyi áruhá- ban a betegágyas asszonynál, aki egy erőteljes fiúcsesemőnek adott életet, de ő maga nagyon legyöngült és ápolásra szorult. Jó ételt főzött hát neki, rendbehozta fekvőhelyét, megfürösztötte a gyermeket és pólyáztatta. Így érkezett el a nyolcadik nap, amikor is zsidó törvény sze- rint a gyermeket Ábrahám szövetségébe kell fölvenni.

Joszl ekkor hazament, levetette a női ruhá- kat, felöltötte a férfi ruhát, magához vette a kést és a könyvet, amire szükség van a cere- móniánál és visszatért az ágyas asszonyhoz. Ahogy átlépte a küszöböt, így szólt:

Szenvedő asszonyom, ne félj, ne reszkess,
Apró kis fiadból jóhitű zsidó lesz.

Kérdezte az asszony:

— Kitől tudja, hogy itt gyermek vagyok?

— A bába volt nálam, ablakomon kopogott és megmondta, hogy jöjjenek ide gyermekekhez. A beteg asszony látta, hogy nem Luciferrel

van dolga és nagyon megörült. Odaadta a gyermeket Joszl karjaiba, hogy zsidó törvény és szokás szerint zsidóvá avassa.

Igy volt Joszl, a sámesz, aki egy időben bába és móhel volt egy személyben.

(Jiddisből Szabó Imre)

Az ötvenéves Else Lasker-Schüler

Irta: Arnold Zweig

Töretlenül és félreállva élni az életet mint- egy maga elé s egy irodalmi korszak legjobb költeményeit, a legszebb, legcsábítóbb s legegy- szerűbb strófáit írni s a kettő, élet és költészet között semmi áron semmiféle különbséget se tenni: ez volt ez az asszony, — erre volt ké- pes. Abban a polgári szellemű időben, ami a miénk úgy áll előttünk, mint egy monstrum, mint egy rendellenesség: mint egy igazi költő.

Else Lasker-Schüler, — polgári szempont- ból véve, minden mai költő közül a legmegtép- tettebb, legszétesebb emberként hathat. Való- ban úgy hat, mint maga a megmozgatott hul- lám, mely fel és le tör, kihívóan és szembe- ötlőn; — tiszta vadonként a polgárosultság környezetében. Lényéből, bárhol jelenjen is meg polgári teste, a földalattin, kávéházban vagy a lakásán, kitör a hajszolt és az üzött.

Az azonban, ami így kitör belőle, semmi más, mint a költő eredendő természete. Min- dent a leghevesebben tagad, mely nem állja ki a költői természet alapkövetelményét: a lényeg- telent, a szemérmelent, az üzemi jellegű élet buján tenyésző értelmetlenségeit, a mézes hazug- ságokat s a lélekromboló időpazarlást, ama bor- zalmas unalmat, amit középeurópai jövevénynek neveznek.

Az ellenszenves ügyesek arcátlan világából az irodalmi kávéházak tropikus, lázas és fluktuáló légkörébe menekült és ott is maradt. Innen törtek ki a költeményei, amelyek rang és valódiság tekintetében, kevés Dehmel-verset kivéve, hosszú évtizedek óta páratlanok. Szívé- nek dokumentumait ott öntötte próza-írásokba, melyek egy egész tömeg ember emlékezetét őrzik meg majd évtizedekre, melyekben külön- ben rég meghaltak volna. Innen mérte föl — „Takarítok” című írásában — azt a villogó szakadékot, mely azok között, akik műveit ki- adták és maga között, aki azokat írta, feszült, — az örök konfliktust a teremtő és kereskedő között, az elementáris elfoglaltság egy lázadásá- val oldva meg a problémát a teremtő javára... Érthető is. Lényének és alaptermészetének min- dig ugyanazon egy, oszthatatlan középpontjából cselekedett, örök tiszta szívéből, mely makulát- lan tüdvösségéhez mérten a német határok között a legsimább, a leggyengédebben lélegző s a józanságában legbölesebb nyelvet hozta moz- gásba. Else Lasker-Schüler költve lát. Else Lasker-Schüler amikor ír, problémákat költ. Költve él. Else Lasker-Schüler egyike a saját maga teremtette originalis alakoknak. Költötte saját magát.

Sohase volt még kor, mely az igazi költőt becsülte volna. Igenis soha, nyugat egyetlen országában sem! A legjobb esetben hagyták a költőt — élni. A legtöbbször azonban a maró ellenállással összetörték, félőrültté tették a költőt a kór bambaságai, elsorvasztották vagy elűzték saját honából: Villontól és Cristian Günthertől kezdve Lenzen, Hölderlinen, Klei- sten, Hoffmannon és Heinén keresztül Shelley-ig és Byronig, Wedekindig, Strindbergig és Georg Heymig, aki véletlenül fult vízbe és Georg Traklig, aki megölte magát, mert a „nagy” időt nem bírta ki, Gustav Landauerig, aki az ember- és az élet-formák költője volt. Mindet. Mindet.

A mi korunk se becsüli Else Lasker-Schü- lert, aki az európai lírikusok magasztosai közé tartozik, úgy ahogy megérdemelné...

Ha legalább abban az egyetlenegy pontban hűtlen lett volna maga magához; abban a pontban, amit a nyilvános balgaság általánosan megkövetel ha valaki zsidó s német, francia vagy angol szellemtörténeti összefüggések közt terem: ha legalább olyan „neutralis” maradt volna, mint Mombert vagy olyan porosz, mint Lissauer! Else Lasker-Schüler azonban a pusz- ták égett arcú lánya maradt, aki betört a félig északi német táj bükkfa erdeibe s a hársak kerek és szabályos ágai alatt pompásan érdes

ritmusaival a Kanaánbeli sátrak pálmái után kiáltott s Jaakob, Ábrahám és Isaak alakjaiba változott át — ezeket az alakokat közvetleneb- bül Rembrandt óta senki se látta meg oly mély szemekkel, mint ez az asszony, — ki min- den ma költő ember közül érzelmében, szavai- ban, gesztusaiban a legasszonyibb. Else Lasker- Schüler természetéből teljesen hiányzik az a nagyon is csinált tragikus életérzés, mely R. Huchot, Handel-Mazettit, Paula Bubert s jóval előbb már Drostet arra ösztönözte, hogy mégis csak erős, mégis csak kemény, a kontu- rokban mégis csak szigorú, mégis csak „férfias” költészetet adjanak...

Else Lasker-Schüler ezekkel szemben telje- sen asszony, zsidó és német oszthatatlanul, egy személyben, egy szellemben, egy élő alakban.

Ötven éves? Igen; talán a polgári életben. A valóságban, a lélekben azonban vagyis ott, ahol a halhatatlanság médiuma ül?

Van egy Else Lasker-Schüler, aki — tragi- kusan — megöregedhet, mint minden ember. De van egy, ki nem halhat meg — soha, illetve még nagyon soká nem. S ez az Else Lasker- Schüler nem ötven éves. Ez az Else Lasker- Schüler ugyanolyan időtlen, mint a szavak, melyek egykor a hajnal frissességével törtek föl beszédes lelke alól, — ugyanolyan évemulha- tatlanok, mint Else Lasker-Schüler maga, olyan fiatalok, mint a forrás, amelyről senkise tudja mennyi esztendőket óta törtek fel átítatni a rögöt.

Keresem a Harmóniát

Úgy érzem, kiugrik helyéből szívem,
úgy vágyom őt, úgy áhítom...

Szememmel átfogom a völgyet és mezőt,
a csurranó vizet, a messze távot,
úgy hajszolom, úgy üldözöm,
szerelmeken és hívéseken át,
az ölelő, az átfogó, a szent
Harmóniát...

Kitárnám mindkét karomat az utcán,
(de félek, hogy bolondnak hisznek aztán),
hogy ölelhessem, elérhessem őt,
a vigaszt, csodást, az éltetőt,
mely bennem él, csak nem tudom, hogy merre,
egy csufondáros, rejtőző virág,
megölelném, becézgetném a drága
oly végtelenül mérhetetlen csöndet:
Harmóniát...

Talán csodás mezőkön lennék rája,
Hol szabadságért barangolnék szerte,
ahol a párom sötét szemében látnám
önönmagamát,
ahol a mező zöldjén megtalálnám
önönmagamát,
vagy kattogó masinák ütemében
lennék magamra,
a zulukaffér rádió szavában
a szavamra...

Mindenféle, ahová sorsom kerget,
keresem őt, kívül és önmagamban,
mert tudom azt, hogy egyszer mindenáron,
győzelmesen és boldogan kacagva
megtalálom!...

BARZILAY ISTVÁN

A Kibezarnje

A Broadwayn mindenki siet, tolong. Egy, Európából pár nappal ezelőtt érkezett „bevándorló“ találkozik egy jó ismerősével, akinél tegnap este vacsorára volt hivatalos s akivel hosszan elbeszélgetett egész meghittén a rég elmúlt évekről még az ő hazájában. Hangos Jó reggelt! kiáltással üdvözlözi az ismerőst s már nyújtja is a kezét. A kéz azonban lógva marad a levegőben. Az ismerős megelégszik az üzletiesen száraz „halló“ válasszal s már megy is tovább. Az európai megütközve áll — és nem érti, mi történt. Mindenekelőtt nem tudja, hogy amerikai fogalmak szerint egy mindenképp hosszadalmas üdvözlési formulába fogott s ezáltal egy szentesített rendszert, a legfőbb princípiumot sértette meg, t. i. a „time es money“ princípiumát. Csak az, aki Amerikában már hosszabb ideje él, ismeri ennek az elvnek a szigorúságát, melynek minden, de minden alá van rendelve. Így azután az, aki ezt a törvényt ismeri, nem csodálkozik, mért hiányzik az étteremben minden melegség és kedélyesség s mért nem jut ott senkinek az eszébe a pincértől az „ujságját“ kérni. Az amerikai óriási étkezősarnokok egyesegyedül azért vannak, hogy a nagy embertömeget enniával tömjék, hogy azután tovább rohanhassanak. Amerikában mindenki abban az illúzióban él, hogy a gyorsaság, a rohanás lehetőleg mégis elviszi a hön ohajtott célhoz: a meggazdagodáshoz.

Newyorkban azonban van mégis egy hely, ahol „az idő pénz“ princípiumára füttyölnek és nem csinálnak belőle kérdést. Egy hely, ahol naponta az értékes amerikai időt irodalmi és művészeti dolgokról való csevegésre pazarolják. Ezen a helyen az idő szenvedélyes vitatkozásokkal és melankólikus dalok zümögésével mulik el, dalokéval, melyeket hosszú évekkal ezelőtt hoztak el Oroszországból.

Ez a hely a zsidó irodalmi kávéház az East-Broadwayn. Neve „Kibezarnje“. A „Kibezarnje“, mely csak egy tereméből áll, szállása a newyorki zsidó zsurnaliszta és irodalmár népségnek. Azok, akiknek nincs semmi dolguk, azaz nem tartoznak egyik napilap kötelékébe sem, a nap és éj legnagyobb részét ebben a kávéházban töltik. De még az elfoglaltak az „allright Literaten“ és ujságírók is naponta párszor megjelennek a „Kibezarnj“-ben és szorgalmaskodnak káromolni az „idő pénz“ bálványát.

Egy bizonyos ideig Amerikában kell élni annak a megértésére, hogy milyen nagy kulturjelentőséggel bír odaát egy irodalmi kávéház és korántsem azért, mert abban mély gondolatokat cserélnek ki az emberek vagy pedig mert az irodalmat „ápolják“. Az a tény egyedül, hogy szellemi dolgok felett való haszon nélküli csevegésekkel töltenek el napokat és estéket, ez a tény balszam a megsebzett léleknek, amely nem tudja elviselni, hogy az időt a pénzzel azonosítják.

Különösen délutánonként nagyon eleven a Kibezarnje. Ezekben az órákban természetesen sohasem hiányzik az erősen megöregedett, falatkényerszívűségű népköltő, *Awrohom Reisin*. Én ép' afelett való nagy megbotránkozásában találkoztam vele, amiért egy newyorki ujság nem volt hajlandó *Morris Rosentfeld* halálának első évfordulóját egy nagyobb cikkel ünnepelni. „A társadalmi véleményt mozgósítom ön ellen“ — vagdosta a lap szerkesztőjének arcába, „én magam írom meg a cikket.“ Néha Reisin olyan megható naivitással lepi meg az embert, amihez hasonlót még kitalálni se lehet s amire csak egy szívből jövő öleléssel lehet válaszolni. „Hogyan“ — fordul hevesen felém — „ön azt állítja, hogy a zsidó irodalom próza művek tekintetében az utolsó időkben semmi jelentőséget nem produkált. Hát hogyan Uram, egyetlen egy szóval se érinti az én — műveimet?“ Csadálatos! Stendhal azt kérdezte egy festőtől, hogy a mindenki által megcsodált grófnőről mért nincs mindezeideig egy elfogadható portrait? „Mert még én nem festettem le“ — hangzott a festő válasza. Szemtelenység? Igen, — a festő esetében. Reisinél azonban az ilyesmi oly közvetlenül és megindítóan hangzik, hogy az ember ezt a kiérdemesült és igazi népköltőt tényleg szeretné ilyenkor átölelni.

Egy külön asztalnál két költő ül: *Jehoasch és Lijessin*. Ezt a két nevet itt teljes tisztelettel mondják ki s e két név azt jelenti: ne tegyetek semmiféle koncessziót az amerikanizmusnak. A kettő közül mindegyik védi a saját maga kicsi templomát, melyben nem engedi, hogy megszenteltetésük. A költői láng, ha kicsi, ha nagy, tiszta láng, kell maradjon. Mind a kettő már idősebb férfi. Őszülő fejek, szimpatikus arcvonások. Jehoasch ambíciója a profétákat átültetni a jiddisch nyelvre. Perez megkísérelte, Jehoasch teljesíti be e nagy feladatot.

Lijessin büszkesége egy komoly folyóirat az amerikai zsidó munkásság számára. A „Zukunft“ az egyetlen zsidó nyelvű folyóirat egyelőre, amit komolyan lehet venni. Lijessinben, jölehet 30 éve él már Amerikában, nagyon sok megmaradt a régi vágású orosz-zsidó intellektuálból. Beszélgetés közben nagyon sokszor citál orosz íróktól. Dolgozó szobájának falán egy ódivatu kerek rájárában Leremontov arcképe díszel. Zsidó és orosz irodalomról beszélgetünk, Michalovszkyról s a zseniális kritikusról és entuziasztáról Wissarion Bjelinskyről, aki ifjú korunkban mindannyunkra oly elhatározó befolyással volt s aki megtanított Shakespeare, Goethe és Gogol megértésére...

Közénk jön *Sch. Niger* az ismert és érdemes zsidó kritikus, szeretetreméltó, előkelő, rezervált és finom, mint mindig. Az új, modern költők elégedetlenek vele. Sokkal fontosabb azonban, hogy Niger azok közé a kevesek közé tartozik Amerikában, akik az irodalom zászlaját tisztán és magasán tartják, azok közé akik, nem tettek engedményt a divatos és ősös jelszavaknak.

Feltűnik *Opatoschu* a *Lengyel erdők* című

nagyszerű regény szerzője is. Figyelmeztetnek egy szőke fiatalemberre, aki az egyik sarokban ül: *Siegell* canadai zsidó költő. Ismerem szép verseit. A nagy, a széles Canadát énekl. Viszont nem bírja az ott tartózkodást. Newyork vonzza. — hol több az élet. Foglalkozása tulajdonképpen cipész s kollégájának *Nanje Leib* költőnek a műhelyébe dolgozik.

Awrohom Reisin ezalatt egyik asztaltól a másikkhoz fut. „Hogyan? Még mindig nem mutatták be? Jöjjön mindjárt bemutatnom...“ S elkezd; „Ez a mi nagy...“ — „Jobb... ez pedig a mi híres... leghíresebb...“

A legelevenebb azonban a Kibezarnje akkor, ha valaki az irodalmi-családból meghal. Ilyen alkalmakkor a Perez-egyesület bámulatos energiát fejt ki. Az elhunytat rendkívül pompázó végtisztességben részesítik. Rettenetesen tulbecsülik, túlozzák a jelentőségét. Egy héttel később a Kibezarnjban a hiányzó kollégáról már csendesebben, óvatosabban beszélnek. Egy kevéssel utóbb ismét túloznak felőle, azonban már az ellenkező irányban.

Sck. Gorelik.

Ópiumbarlangban

— Konstantinápolyi riport —

Irtá: Szabó Imre

— Szeretne látni — kérdi a zsidó dragomán — valami egészen különlegesen török dolgot a városban? Akarja az éjszakai életet?

— Ha akad olyasmi, ami élmény lehet számomra, nagyon szívesen. De tudom, Konstantinápoly éjszakájába az európai brettlik és tánchelyek kiselejtezett számai importálódnak. Minék rontsák itt is az izlésemet!

Odahajol a fiúhoz, mert a kávéházban a szomszédasztal felől figyelnek.

— Menjünk egy ópiumbarlangba!

Az ajánlat felcsigázta érdeklődésemet.

— Menjünk a tengerpartra — javasolta — sétaközben szabadabban beszélgetünk.

Kint szabadon beszél,

— Leme gyünk Galatába — mondotta — innen feljutunk Findiklibe. Itt majd a sziklák alatt bemegyünk éjszaka idején az ópiumszivők tanyájára.

A keleti városokban az idegenvezetők erőszakosok, de jó emberismerők. Gyanakvásomat gyorsan kitalálta.

— Ön azt hiszi, ezen a helyen esetleg megtámadják és leakasztják láncát és óráját. Jól hiszi, mert ez megeshetik, bár a konstantinápolyi rendőrség jobb magánál az angol rendőrségnél.

— Jobb az angol rendőrségnél és megtűri az ópiumbarlangokat!

— No, no, ez a barlang egészen speciális eset. Forradalom ide, forradalom oda, vannak dolgok, amelyek olyan mély gyökeret eresztettek, hogy nem lehet kiirtani őket szigorú rendeletekkel.

Annnyit beszélt a dragomán és olyan elfogadható érveket sorakoztatott fel a barlang mellett, hogy végre megszédített és igent mondtam. Otthonhagyva minden ellopható holmit, este már nekiindultam az izgalmasnak ígérkező kalandnak. Az uton, éppen hogy valamiről szó essék, megkérdeztem kísérőmet:

— Mondja öregem, kinek tartozom majd baksist adni?

— Mindenekelőtt a rendőrfőnököknek. Öreg ember, a régi rezsimből maradt itt, nem fog megbántódni.

Csodálkoztam.

— Csak úgy egyszerűen odaint neki az ember és belenyomja markába a nikliket?

— Nem kell odavinni neki. Ha idegeneket lát, amugy is odaül az asztalhoz. Ez a szokása.

— Kinek kell adnom még?

— Adni kell még annak, aki megtölti a vizi-pipát, aki hozza a feketét, aki elhelyezi az embert a kereveten, adni kell két ajtónállónak, mert ott vannak. Adni kell egy írástudónak, aki megvizsgálja az ember pulzusát és megmondja, mennyi ópiumot lehet adagolni. Adni kell két szerencsétlen nőnek, akiket férjük kilóditott minden kártalanítás nélkül a háreméből és idejöttek mosolyogni. Adni kell a két tamburásnak, a fiúnak, aki cigarettát árul és egy eszelős embernek, aki itt bolondult meg az ópiumtól.

— Erdekes, de honnan veszem a sok aprópénzt?

— Addig nem adnak pipát a vendégnek, amíg két fontot apróra nem vált. Ez kérem az első!

Titokzatos sötétben, kis terek és fából készült házak hosszú sikátorosra között végül eljutottunk az ópiumbarlanghoz. Az ajtón kevés fény hasad ki, tompa zene és hullámok gyöngemorajlása a part felől. Különös keleties romantikába öltötték a sötétséget, valami bódulatféle volt a levegőben és szinte dülöngtem, mint ittas emberek a harmadik korszámba.

Petróleumlámpa, szönyeges kerevetek, két szál zenész és mindazok, akiket a dragomán baksis szempontjából megemlített. Kicsiny asztal mellé telepedtünk és ott voltak azonnal szolgálatkészen: a kávésfü, a cigarettás és az írástudó. Kitalálta a pulzusomról, hogy kezdő vagyok és erősen kevert ópiumot ajánlott. Hozták a nargilét, intettem a dragománnak, szóljon, hogy a leggyöngébb nilusmenti dohányt töltsenek beléje, semmi ópiumot.

Szívtam a pipát. Két nő — egyik török, másik cserkesz — átküldte a porció mosolyt. Azután egy búsbab fejezet következett, odaült mellém a rendőrfőnök. Cserzettképű, elhízott öreg ember volt, rőt, összes szakállal, több ravaszság, mint energia a szemében.

— Milyen nemzet fia és honnan jött, — kérdezte.

Mire a dragomán:

— Idegenből jött, de gyöngem valutájú országból.

— Milyen az ő vagyoni állása?

Nincs vagyonom, — mondom a dragománnak — szóljon neki, hogy tanulmányuton vagyok és ne zsaroljon.

A dragomán visszamondja, mire a rendőrfőnök szeméit gyűlölet önti el.

— Ha szegény ember, — dohogott, — akkor keressen fel gazdag országot. Innen kivinni a jó impressziókat ősös pénzen, ilyen exportőr én is lennék!

Nem akartam vitatkozni vele, hanem egész rövid alku után megállapodtam egy fél lirában. Mohón és falánkan kapott, mint patkány a zsákmánya után, a rongyos bankó felé, azután joviális és barátságos lett. Előadta, hogy élete javát ő maga is külföldön töltötte, harcban és tengeren, mindig az igazság oldalán, irhatna tíz énekből álló eposzt tapasztalataiból és két regényt ügyes, pattogó makámakban. A nemzet azonban éppen elég hűtlen hozzá, hogy amikor a fiatalokat vilajetek vezetésével bizza meg, csendőrséget szerveztek velük, lázadások leverésére küldi ki őket, akkor neki itt kell poshadnia és tolvajok buvóhelyeinek a kinyomozásával boldogítja.

— Inkább magad is beállnál közéjük, vén tolvaj — mondom.

A dragomán elmosolyogta magát, a mosolyból az öreg mindent megértett, de nem érzett csorbát a tekintélyén s azt mondta fenyegető éllel: így is jó, majd kiderül, mit tudnak a fiatalok. El is ült mellőlünk és egy másik apró asztalhoz telepedett, egy ember mellé, akinek az ópium nagyon kiszivattyuzta a szemefényét,

és barna arcboré a vendégek közül nőtlen érdekelt, déssel.

— Nem zsidó

— Persze, ha

a macesz-korongó

Nem értetter

fej fölött is ker

ten, hogy itt a

jelölik ki a hely

A dragomán

zsika közepette e

és a pászkának r

Tizenötéve le

sokszor, akkor is

lattáb fel a zsidó

vallásut. A török

nyugodt fajta, ak

tudott törödni, h

ölje a másikat. M

esélék ravaszul ki

amikor a férfiak

tokban törtek be

ládokhoz, széjjel

az ezüstöt és bár

Ez az ember ötv

és annakidején k

városrészen. A

de öt nemcsak ez

eltüntették asszon

Az asszony és a

pedig — Nachmé

házasodni, kerilte

nem gyakran, mi

gyöngem ópiumot

saságba, esténként

gatja a tengert, n

hátha a tenger al

vagy felsikolt az

ban, egy öreg özv

nál. Minden pénte

csot oszt széjjel a

tizennyolcas szám

jelent. A áonap t

tart, reggelente eg

nyolc áldást, de

— Velem szót

— Idegenekke

konstantinápolyi

Figyelmeztet,

esetét. Inkább k

vele, okosan.

Megköszöntem

menit asztalomhoz

a kezét.

— Nem tud

leányról és egy

vetődhetett be a

Mirjámnak hívja

Sára, hosszú pillá

szemű. Ha tud ró

külföldinek szolt

laszt. Hátha mag

Aztán magába

majd felszedte ism

nézet.

Nem is tudat

bár keserűség öm

meiből. Odahoz

varázslatos mérge

különös alakjai

nök, tisztek külö

berek, akik nem

alól felocsudni és

pompázó napot, a

az égre. Soha egy

ruan bölintottak e

odahuzódtak a ki

A zsidó ember

rong alá csak ő

Vidám zenét

moru volt itt!

Jóval éjjel

intézze el helyett

zsidó visszament

téssel bucsuzott.

Utközben, ny

eszembe jutott, h

— Ön járt

szertartásokat. M

széder szertartás

Nincs különös

láthatatlan Elia

poharat hagyunk

állanak, amikor a

és barna arcbőrét átfestette sárgára. Mások is a vendégek közül ilyenfélék voltak, de ez különösen érdekelt, valami ösztönszerű érdeklődéssel.

— Nem zsidó? — kértem.

— Persze, hogy az. Nem látta feje fölött a macesz-korongot?

Nem értettem meg mindjárt és a magam feje fölött is kerestem a pászkát, abban a hitben, hogy itt a zsidóknak pészachi kenyérrel jelölik ki a helyüket.

A dragomán azután a siró-rivó török muzsika közepette elmondotta ennek az embernek és a pászkának rövid és megrázó esetét.

Tizenöt éve lehetett, hogy a görögök, mint sokszor, akkor is husvét táján vérváddal zaklattak fel a zsidókat és minden jobbérzésű más vallású. A törökök túrték a heceket, a török nyugodt fajta, abban meg pláne könnyen bele tudott törödni, hogy egyik idegen nemzetiség ölje a másikat. Megtörtént, hogy a görög cséselék ravaszul kiválasztotta a kora széder estét, amikor a férfiak templomban voltak. Csoportokban törtek be a magánosan lakó zsidó családokhoz, széjjelzúzták a széderasztalt, ellopták az ezüstöt és bántalmazták az asszony népet.

Ez az ember ötvösmester, a galatai hid mellett és annakidején külön faházban lakott ebben a városrészen. A hülégánok nála is vizitelték, de őt nemcsak ezüstjeitől rabolták meg, hanem eltüntették asszonyát és két leánygyermekét. Az asszony és a két kisleány eltűnt. Az ember pedig — Nachméni — azóta soha sem akart házasodni, kerülte a nőket és csak ide jön be, nem gyakran, minden két hétben egyszer és gyöngé ópiumot adat magának. Nem jár társaságba, esténként kiül a tengerpartra és hallgatja a tengert, némelykor hajnalig. Hallgatja, hátha a tenger alól megszólalnak a gyerekei, vagy felsikolt az asszonya. Így él elég jó módban, egy öreg özvggyasszony rokona van a háznál. Minden pénteken tizennyolc fonott kalácsot oszt széjjel a szegények között, mert a tizennyolcas szám két betűje héberben életet jelent. A áónap tizennyolcadik napján bójtót tart, reggelente egyetlen imát mond, a tizennyolc áldást, de különben templomba se jár.

— Vélem szóba állana?

— Idegenekkel inkább érintkezik, mint konstantinápolyiakkal!

Figyelmeztet, nehogy megemlítem a családi esetét. Inkább közönbös dolgokról beszéljen vele, okosan.

Megköszöntem a szíves kioktatást és Nachméni asztalomhoz kértem. Lányhán nyújtotta a kezét.

— Nem tud — kérdezte mindjárt — két leányról és egy asszonyról, akik lehet, innen vetődhetett be a maguk országába? Az asszonyt Mirjámnak hívják és fekete, az egyik leány, Sára, hosszú pillákkal, a másik Rachel, aprószemű. Ha tud róluk, kérem értesítsen. Sok külföldinek szoltam, de még nem kaptam választ. Hátha magával nagyobb szerencsém lesz.

Aztán magába sülyedt. Fejét lehajította, majd felszedte ismét és mereven egyetlen pontra nézett.

Nem is tudtam hosszasan megfigyelni. Bárbar keserűség ömlött beteges csillogással a szeméből. Odahozatta vízi pipáját és szivta a varázslatos mérget. Jöttek azután mások is, különös alakjai a különös városnak: európai nők, tiszték különböző hajókról, szomorú emberek, akik nem tudtak az élet villámcsapásai alól felocsudni és a bódulat álmaiban keresik a pompázó napot, ami vihar nyomán feslik fel az égre. Soha egymást nem ismerték, szomorúan bölintottak egymásra és e veszendő emberek odahuzódtak a kis asztalokhoz, közös pipára.

A zsidó ember asztala üres volt, a maceszkorong alá csak ő illett.

Vidám zenét tamburáztak és milyen szomorú volt!

Jóval éjjel után szóltam a dragománnak, intézze el helyettem a baksist. Felkeltünk, a zsidó visszament a korong alá és egy fejbicentéssel bucsuzott.

Utközben, nyilván a pászkakorong kapcsán, eszembe jutott, hogy megkérdezzem:

— Ön járt sokfelé és tudja a pészachi szertartásokat. Mi különbség van az itteni széder szertartások és a mieink között?

Nincs különösebb eltérés. Éppen hogy itt a láthatatlan Eljahu prófétának nemcsak üres poharat hagyunk, hanem üres széket is. Főállanának, amikor a széderi imában erre sor kerül

és eléje mennek az ajtóig: a háziur, az asszony, a gyermekek és a vendég.

— Annak az embernek a széderjéről nem tud?

— Hogyne tudnék? Dragománnak mindent kell tudni! Nachméni rendszerint pészach előtt egy inséges embert, aki idevetődik valahonnan, kiöltöztet, ellátja pénzzel és magához invitálja a két széderestre. Ez a vendég kapja Eljahu poharát. Nem jön be csak amikor „baruch habaat“ kiáltanak, addig a konyhában ül és vár. Az asszony kinyitja az ajtót, az új ruhás, a megfürösztött, a fehér inges koldus pedig leül Eljahu székére és folytatja az imát. Ez az ópiumos ember szédere. És minden évben más-más Eljahuja van. Volt már európai koldusa, volt jemeni, perzsa zsidója, sőt egyszer egy néger zsidó is odajutott hozzá. Nagyon meg-

válogatja a „prófétáit“. Minél esettebb, minél üzöttebb, minél több viszontagsága volt az élettel, annál valószínűbb, hogy Eljahu szerepét kapja Nachméni asztalánál.

— s hogyan választja ki őket?

— Szemre megy a dolog. Pészach előtt udvara rajzik a koldusoktól. Végigmustrálja őket és mindig helyes ösztönnel megtalálja a legnyomorultabbat.

Hideg futott végig a gerincemen. Végigmustrálni koldusokat és megtalálni a legnyomorultabbat! A lelki megkínzottságnak milyen ösztöne sugalmazhatja ebben szegény Nachméni! Mielőtt kísérőmtől elváltam, megkértem: hozzon valahonnan ópiumot, hogy felejteném el ezt az éjszakát.

Ho lachmo anjo...

Széder este a prágai diákmenzán

Irtá: Kasztnér Rezső

A Vaclavska Namestin és a Grabenen szikrázó transparensok, ordító fényreklámok keresztútjében gondtalanul hullámzott az esti korzó: az arany Prága politikai és pénzarisztokratái, csehek, németek és hitefelejtett zsidók. A Graben végén egy monumentális löportorony állt, némán és komoran, mint egy középkori lovag és mereven, érzéketlenül bámulta a húságnak előtte lefolyó káprázatos vásárát, a pompát. Zavarta a vágató autók végenélküli szirénabugása, a villamosok idegörlő csilingelése. A löportorony a multat őrizte és a prágai zsidó menza — esett, szomorú zsidó diákok otthona — oly félénken, némán huzodott meg a torony tövében, mintha a jelen kínzó brutalitásai, szomorúságok és szenvedések fekete légiói elől a mult árnyékában keresne nyugalmat, a fájdalom miértekre a megnyugvás tétova sugarát...

Ezen az estén — Pészach előestéje volt — ünnepi köntöst öltött magára a menza nagyterme. A hosszú asztalokra szikrázó fehérségű abroszok kerültek, fehérebbek, mint valaha. A hétköznapi láрма, tányérok és evőeszközök csörömpölése, hangos vitakozások zaja ma ünnepi, áhítatos zsongássá szelidültek. Otthonukból kivet zsidó diákok, oroszok és lengyelek, litvániaiak és romániaiak, magyarok, ukránjaiak, templomi csendben, zsolozsmás lélekkel szédosz-estére gyülekeztek. Az arcokon ünnepi hangulat (egyetlen ruháját mindegyik gondosan letisztította), a szemek, a tekintetek egymásba révedeztek. Nyugtalanul keresték egymásban a családi meleget, amelytől elzárták őket, emlékeket vetítettek fel a széderasztalról, amely mellett együtt ünnepel valahol a távolban egy család és ahol nincs kinek elmondani a négy nagy, örök kérdést: A Má nistanót...

Háromszáz zsidó diák ül az asztalok körül. Öregebbek és fiatalabbak, az egyik már az ötödik széderestét tölti idegenben, a másikban először robban fel a kivételtség harsogó fájdalma. Az arcokról — hiába nézel körül — csak barázdás gondokat, csak megpróbáltatást és megint csak fájdalmat olvashatsz le, a nemes tradícióknak e gyönyörű ünnepe, az emlékezés ünnepe: a fájdalom ünnepe odakünt, mert emlékezni kell, nyugtalanító, kétségbejuttató kérdések vajnak a lelkebe, nem négy, sok-sok kérdés, amelyekre nem ad választ az Agódo.

Háromszáz torokból felzeng a hiddus: „Áldva légy, Örökkévaló Istenünk, ki megkülönböztetted a világozságot a sötétségtől... aki életben hagyott és fenntartott ez ideig...“ Az asztalnál ülő, boltozatos homlokú, fénylőszemű diák szétozítja a burgonyát szétozítja a burgonyát az asztal körül. Kinyitják a terem ajtaját... Ho lachmo... Az asztalvégen, egy borostásarcu, megroppant emberből felcsuklik, felfeltör a zokogás. Rázza, rángatja a ványadt ember-testet, a szeméből könnyek buggyannak elő. Egy pillanatra dermedt csend fekszik a teremre, most egy mellette ülő, sápadt arcú nőt — a feleségét is elborítja a sirás — egy kis, gügyögő gyermeket szorit magához és sir és zokog az egész kis család, a legkivettebb a kivettek között: a Leiber-család. Férfi és nő — pogromárvák — hosszú évek óta a száműzetésben, otthonukból kiperzselten kinlónak, küzdenek a nyomorúsággal és orvosoknak készülnek, hogy gyógyíthassanak...

A teremben csend van. A harminen négy éves pogromárva, orvostanhallgató és fájdalmas családapa halkán, elesukló hangon beszélni kezd.

— Husz évvel ezelőtt — egy eldugott orosz faluban — pészachre készültünk. Riasztó hírek ke-

rültek hozzánk: riadt arajárók beszéltek, hogy az országban pogromok dülnek, vérfagyasztó részleteket tudtak azokról a szörnyű kegyetlenkedésekről, vérfürdőkről, amelyeket a kozákok és a cséselék rendeztek. Anyák és gyermekek felkoncolásáról. lányok megcsufolásáról. A mi falunkban — Sikorszkának hívták — csend volt, fojtott, fülledt, vihar előtti csend.

— Mi pészachra készültünk. Idegeink már megszokták az állandó remegést, az izgalmak vibrálását. Némán, méltóságátjeljesen ünnepelni készültünk.

— Az édesapám — keménynyaku, büszke chaszid — felemelt fővel készült az ünnepre. Ő is hallotta a vészes híreket, ő is értesült a fenyegető veszedelemről, de nem akart tudni róluk. Az anyám — a szelidlelkű, halkszavu jó anyám — összetett kezekkel kérlete, hogy meneküljünk.

Az apám felkapta fejét, dacosan és keményen és csak annyit válaszolt:

„Az Úr akarata elől nincs kitérés; teljesedjék az Úr akarata!“

— A riasztó hírek egyre konkrét formát öltöttek, a veszedelem napról-napra közelebb jött. A mézslárlások a mi vidékünkre is átcsaptak, a környező helységekből szörnyű pusztulásról, falvak és városok felégetéséről, otthonok feldúlásáról hozott hírt egy nyomorult koldus, aki futva mentette életét a pusztító hordák elől.

— Igy virradtunk erev-pészachra. Reggel visszajött a faluba a Lajnal-család. Az éj leple alatt menekülni próbáltak, de az utak mindenütt el voltak zárva, riadt menekülők jöttek szembe, akik ellop-ták életüket a hordák elől.

— Néma csendben, akár egy siralomházban, remegve és könnyezve ültünk a széderhez. A fenyegető veszedelem, a biztos és szörnyű halál, a vég Damokles-kardja csüggött fölöttünk. Az anyám fájdalmasan, megtörtén zokogott, három testvérem sirt és remegett. Csak az apám, e dacos chaszid, csak ő őrizte meg nyugalmát.

— Fennhangon, öröms, hálaadó zengéssel mondta el a kiddust. Odakütről már lódobogás, jajkiáltások, velőtrázó ordítózás zaja hatolt el felénk, az apám nyugodtan megmosta kezét és kiosztotta a kárpászt, majd eltörte a mácot, hogy felét eltegye Afikómannak.

— Ho lachmo következett. Künt a zaj erősödött, az ablak alatt felhangzott a részeg kozákok duhaj, vérszomjas kurjongatása. Az apám nyugodtan hozzám fordult:

„Eregy nyisd ki az ajtót, mert írva van, hogy „aki éhezik, jöjjön egyék velünk“ Kol dichfin, jészé vajechal.“

— A félelemtől, az irtózáttól remegve indultam el az atyai parancsnak eleget tenni. Kinyitottam az ajtót, még hallottam, amint a szobában felhangzott az apám éneklő hangja: „Ho lachmo anjo... ez a sanyaruság kenyere...“, a következő pillanatban drabális, nagy csizmás emberek toppantak elé, az egyik belémrugott sáros csizmájával... megtántorodtam... elestem... még hallottam apám dacos, konok válaszát... egy revolverlövést... anyám, nővérem szívbehasító sikoltozását... segélykiáltásokat... azután a horda elrobogott mellettem... és nemsokára fojtó iüstszag tódult ki a szobából... össze-szedtem minden erőmet... kifutottam az utcára és rohantam, szaladtam, ahogy erőmből bírtam... a lángoló falun végig... egy leánnyal találkoztam az uton... ő is megmenekült... és talán még most is rohanva menekülünk a borzalmas éj rémképei elől...

— És ezen az éjjelen már nem volt kitől meg-

kérdésem: Ma mistana halajla haze mikol halélót... miben különbözik az az éjszaka a többitől...

Leiber elhallgatott. Felesége kezei küzé hajtotta fejét. Az asztal körül itt is, ott is, felcsuklott az

elfojtott sírás, könnyesepek, a fájdalom és szenvedés e fénylő gyöngyszemei üttek ki a szemekre és így ünnepeltük meg a száműzetés 1855-ik esztendejében, a prágai zsidó menzán, a tradíciók legszebbjét, a szédert.

Meg kell emlékezned életed minden napjaiban

Irta: Giszkalay János

Igy peszachünnep táján, tavaszi életfakadás idején nagyon is rám fekszenek távoli hangok, felkísértő emlékek régen mult dolgokról, drága gyerekkorról, már halott apámról, már halott anyámról és ami különös egészen, szokatlan széderünnepünkről.

Mi a Haggadát olvastuk és apám magyarázott. Régi jó és becsületes zsidó módra: így hallottam én ezt az én tanítómestereimtől zichronó livrácha. És az apám mestere? Az ő mesterétől. És az megint az övétől s így tovább végtelen hosszú láncolatban, amelynek első szeme talán Ezra Haszofér volt és utolsó láncszeme a pozsonyi gáon, a Chaszam Szofér és a Kszáv Szofér, apám tanítómestere és az utolsó láncszem dalos halk kicsengése az én apám szava.

Ugy felkísértének ilyenkor peszachünnep előtt a régi emlékek, olyan jól esik elmondani őket — pedig nem az én mondanivalóim: Ezra üzente őket a Kszáv Szoféron keresztül apám szavaiban nékem és én tovább adom az ő halott emlékek nevében.

Amár rabbi Elázár ben Azarja, — Rabbi Elázár ben Azarja mondotta — haré ani köven sivim sáná — lám én már mint egy hetven éves olyan vagyok — vóló záchiti settámér jöciot Micráim ballélót — és nem volt szerencsém megtudni, hogy az Egyiptomból való kivonulásról éjjel kell megemlékezni, — ad sarsá Ben Zóma, — mindaddig, amíg Ben Zómá megmagyarázta — seneemár — hogy így van megírva a Mózes könyvében — lómáan tiszkor et jóm cétchá méerec Micráim — megemlékezzél Egyiptomból való kivonulásod napjáról — kol jómé chajjéché — életed minden napjaiban — „jómé chajjéché” — „életed napjaiban” mondotta Ben Zóma — hajjámim — a nappalokat jelentené. — „kol jómé chajjéché” — „életed minden napjaiban” — hallélót — az éjszakákat jelenti. — Vachachamim omrim — a bölcsek azonban így mondták — „jómé chajjéché” haólam hazzé — „életed napjaiban” ez a mostani életet jelenti — „kol jómé chajjéché” löhávi lijmot hammasiach — „életed minden napjaiban” a messiási időket jelenti.

Milyen együgyűnek látszik ez az egész gyerekes szócsűrös-csavarás, ha az ember csak a szavakat nézi és mennyi súlyos kérdés tolu az ember nyelvére, ha ráérez a titkos értelmekre és megsejti benne a messi korokból csengő üzenetet.

Ki volt ez a rabbi Elázár ben Azarja, aki azt állítja magáról, hogy ő mintegy hetven éves már, de mindaddig nem tudta azt, hogy a nagy kivonulásról esti időben kell megemlékezni, hogy szédert nem nappal, hanem este ünnepli meg a zsidóság. És mit akart Ben Zóma, azzal az együgyű megokolással, hogy azért kell a megemlékezésnek esteli időben megtörténni, mert a mózesi parancs így hangzik: „megemlékezzél a kivonulásról életed minden napjaiban”. Ha csak így hangzott volna: „életed napjaiban”, ez a nappal jelentette volna. De „életed minden napjaiban”, ez az éjjelt jelenti.

És a bölcsek, a talmudi bölcsek, még rádupláznak erre az együgyűségre: „életed napjaiban” ez a mostani életet jelenti, „életed minden napjaiban” a messiási időket.

Nos, a dolog nem olyan egyszerű és nem olyan együgyű, mint amilyennek az első pillantásra látszik. Ösmerni kell a kort és ösmerni az embereket, akikről ebben a talmudi reminiscenciában szó esik. Elázár ben Azarja, a zsidó állam második elpusztulása után volt időben élt és abban a rettenetes időben volt f. je, vezetője a zsidó népnek, amikor Vespasianus és Titus légiói zsidó vérről áztatták a zsidó föld minden rögét. Aziránt nem volt kétség, hogy a népszabadság nagy ünnepét, az Egyiptomból való kivonulás emlékét az évforduló estéjén kell megünnepelni. A mózesi törvényekben gyökerező ősi tradíció volt ez — és Rabbi Elázár ben Azarja kijelentése sem erre vonatkozik. De igenis kétség merült fel abban az irányban, hogy a nemzeti pusztulásnak és véres elnyo-

matásnak abban a korszakában, amelyben éppen Elázár ben Azarja volt az üldözött zsidó nép feje, amikor a római szörnyűségek véres és sötét éjszakája borult országra és népre, hogy ebben az időben vajjon nem blaszfémia-e hajdani szabadság emlékűnnepe megülni. És ez a fölmerült kétség is régi tradíciókban gyökerezett. Az állam első pusztulása után a fogásba hurcolt zsidóság a babilonai rabság hetven esztendeje alatt nem ünnepelte meg, vagy legalább is nem örömmünnepek ünnepelte meg az egyiptomi kiszabadulás emléknapját.

Nemzeti elnyomatás közepette szabadságünnepet ülni — nem tudtak, nem akartak. Hetven évig tartott ez így. És ez volt a megérzése Elázár ben Azarjának is, a római elnyomatás idején. Azért mondja magáról: haré ani köven sivim sáná — lám én is olyan vagyok, mint a „hetven év” egyik gyermeke, és nem tartotam helyesnek, hogy éjszaka idején megemlé-

Háromkerekű bicikli

Irta: Pogány Marcell

Bizonyára van mindenkinek az életében valami kedves, vagy talán szomorú gyermekkori emlék, amely nem a hétköznapi fásult eseményekhez vezet vissza, hanem valamelyik ünnep méltóságos fényéhez fűződik. Ezek azok az emlékek, amelyek később, amikor az ember életvonala elhajlik az ifjúság merészen ivelő csúcsától, és a magasságok helyett a mélységek utját keresi, mint apró lidércfények kísértének a mult homályába vesző takarója alól.

Ilyen ünnep számomra a husvét. Az első nagy csalódásom a belém plántált hitnek első hajótörése...

Ki ne ismerné husvétit szertartásainknak azt a kedves népszokását, amikor az egyiptomi kivándorlás színes történetét olvassák, miközben a családfő fehér köntösben osztja szét a sós és keserű növényt, hogy emlékezzünk őseink szenvedésére, valaki (rendszerint valamelyik gyermek) elopja az afrikont és csak váltságdíj ellenében adja vissza. A váltságdíjat a családfő kénytelen megadni, vagy legalább is kilátásba helyezni, mert enélkül nem fejezheti be a szertartást.

Hogy honnan ered ez a népszokás, azt talán senki sem tudja, ámbar nem lehetetlen, hogy régi föliások elsárgult lapjain van erre is némely adat. Talán a csuf gonoszság, vagy az emberi önzés szimbóluma akar lenni, ki tudja. A bajbajutott embert nem nehéz megsarcolni.

Pöttöm emberpalánta voltam, amikor — mint családunk legifjabb tagja — jogot formáltam ahhoz, hogy azon a husvéton, amelyhez első keserű emlékem fűződik, én csenjem el az afrikont. Kis agyvelőmben már napokkal a széderest előtt lázas tervezgetések indultak meg a váltságdíj miatt. Minél jobban közeledett a rámnézve oly nagyjelentőségű idő, annál nagyobbra nőttek vágyaim.

A napok rohanva perdültek, de még mindig nem tudtam határozni. Az utolsó éjszakát álmatlanul és tervezgetve töltöttem. A zsufolt csöndű homályban végre egy háromkerekű bicikli rajzolódott élelem. Mire hajnal lett, már láttam magam sugárzó arccal és fáradságtól csapzottan végig száguldani a fehérenfutó utcákon és láttam barátaimat, a sánta kovács fiát, meg a fűszeresek Gyurját, meg a jegyzőék kékszemű Ilonkáját, amint irigykedve és tágu szemekkel nézik masinámát. Cukrot, bieskát és cseruzát ígértek, hagyjam őket is ráülni...

És én hagytam. Rövid bérleti ügyletet kötöttem, vágyak vámszedője lettem. A biciklim jól jövedelmezett, mindenki fizetett valamit egy-két fordulót. Csak Ilonka nem. Neki ingyen adtam...

Csöndes koratavaszi este volt. Kint fehéren és hidegen ragyogott a hold a világ felett. Sok millió házban felgyultak az emlékezés és emlékeztetés mécsesei, a feltörő sírámok mellett egy hajszolt nép görnyedthátú és gögös fiai

kezés történiék az egyiptomi kivonulásról, hogy akkor, amikor az egész zsidó népre az elnyomatás sötétsége borul, hajdani szabadság évfordulóján ünnepet üljünk. És erre mondotta aztán Ben Zóma: a törvény az, hogy „életed minden napjaiban”. Ha csak egyszerűen az életed napjairól volna szó — ez a nappalokat, a nemzeti élet napsugaras idejét jelentené. De „életed minden napjaiban!” Ez az éjszakát jelenti. Amikor sötétség borul rád, amikor elnyomatásban szenvedsz, amikor országról országra hajszolnak, kergetnek: akkor is, és akkor a leginkább, megemlékezzél hajdani zsidó szabadság nagy ünnepéről. És a bölcsek hozzátették: „életed minden napjaiban” a messiási időket jelenti. Amikor újra ránk virrad az örök, a soha el nem muló, soha újabb szolgaságba nem omló nemzeti szabadság: akkor is és akkor a legigazabban.

Lám, nem isolyan együgyű a Haggada, nem is olyan idejét mulott: csak érteni kell a nyelvet és meg kell tudni hallani a távolból jött üzeneteket. És mennyit, mennyit lehetne még írni róla, ha csak hely volna rá és volna fül a hallásra: halott apám szavát, ugy, ahogyan átadta nékem, ahogyan ő vette át halott mesterétől, és az, az övétől, és az megint az övétől, hosszú végtelen láncolatban egészen Akibáig, egészen Ezráig és még tovább és mind megszébbre visszaérezni velük egészen Mózes tanítónkig és a Szinai hegyéig.

találkoztak egyetlen nagy békevágyban. Béke a világ felett...

A hosszú fehér asztalnál már folyt a széder. Szorongó félelem, ideges feszültséget éreztem, ilyesmit érezhet a becsületes utról letért bűnöző az első lépésnél. Nővéreim áhitattal hallgatták az évenként megismétlődő elbeszélést, anyám szemeit könnyek fátolyozták és a gyertyák lángjai vékony sugárkéveket festettek a borokancsú oldalára. Az asztalfőnél idősebb nővérem férje ült fehér vánkossal párnázott nyugvóhelyén és magyarázta:

— És elküldte az Úr az ő szolgáját, hogy kivezesse népet Egyiptom országából...

A háromkerekű biciklire gondoltam. Mint vadász a vadra lestem az alkalmat. Lassu, tervszerű előnyomulással, észrevétlenül sógorom mellé kerültem. Egyre izgatottabb lettem. Végre elkövetkezett a kézműs ideje. Tudtam, hogy ez a legalkalmasabb pillanat. Egy hirtelen mozdulattal a vánkossal közé nyultam. Azt hittem, elájulok. De az afrikonon már a kezeim között volt. Senki se látta, csak anyám. Intetem szemeimmel, hallgatásért könyörgtem. Jóságosan rám mosolygott és hallgatott.

Vacsora után, amikor az afrikonon kiosztására került a sor, megkezdődött az alku. Tréfás jelenetek, komoly ígéretések következtek, de a biciklit igen nagy váltságdíjnak tartották. Én ragaszkodtam a feltételhez, sehogy sem akartam kapitulálni. A hosszúra nyúlt vitában végül is győztem, az ígérlet elhangzott.

Az ünnep elmúlt és én egyre türelmetlenebbül sürgettem az ígérlet beváltását. Közben tovább szóttem színes álmait, már el sem tudtem képzelni életemet a háromkerekű bicikli nélkül. De egy napon szomorú valóságba ébredtem. Megtudtam, hogy az a háromkerekű bicikli, amely akkor gyermekálmaim üstököse volt és többet jelentett számomra ezer kacsalábon forgó királyi várnál, sohase lehet az enyém. Nem panaazkodtam, nem jajveszékeltam. Elvonultam nagy bánatommal egy széles domb mögé, a temetőbe és sokáig, nagyon sokáig könnyeztem apám sírjánál. Akkor még nem tudtam, hogy mit siratok, most már tudom. Megbomlott hitemet, első nagy csalódásomat sirattam.

És máig sem tudom, hogy került akkor oda mellém, a temetőbe a kékszemű kis Ilonka, a jegyzőék Ilonkája, akit ingyen engedtem ráülni a háromkerekű biciklire. Vigasztalt és együtt sirt velem. De az első csalódás emléke örök nyomot hagyott lelkemben. Azóta se mondtam el senkinek ezt a kis történetet. Most elmondtam, mert szeretném, ha ezen a széderestén, amikor bizonyára sok apró gyermekkéz nyul imát remegve az afrikonon után, minden vágy és minden ígérlet valóra válna.

A ránk háruló tatásunkkal. A jutó fűzőt várakozások ményt sem biztos vesszük a nehéz g hatjuk, hogy csak eredmény elmaradánk, hogy az egyes helységeken pedig nem annyira a gyűjtők részéről a gyűjtők részéről kell gondolkodásra kóst és a háttalévo fiáival pótolni, hogy ményt tudjunk felmunk, hogy az er ségek előtt számsor felének eredményeit felv lezart eredmán

ARANYKÖNYV
OLAJFA: 1 fa 3
DUNAM: 1 du

Oktober—már

VI. SZ

A jubileumi év tatásunkkal. A jutó fűzőt várakozások ményt sem biztos vesszük a nehéz g hatjuk, hogy csak eredmény elmaradánk, hogy az egyes helységeken pedig nem annyira a gyűjtők részéről a gyűjtők részéről kell gondolkodásra kóst és a háttalévo fiáival pótolni, hogy ményt tudjunk felmunk, hogy az er ségek előtt számsor felének eredményeit felv lezart eredmán

A tizenöt el

A felhozó tössz eg 5686 év első feében	Ti
325.180—	Or
233.400—	Cl
182.509—	Tg
95.241—	Ar
34.185—	Si
26.050—	Br
52.249—	Sa
67.789—	De
45.069—	Re
53.340—	Alf
33.599—	De
35.788—	Lu
43.515—	Ds
13.921—	Bis
31.788—	

Az előző kimutatás repló városok közül k seni. Ujjonnan bekert trita, Albajulia és is között Dej a 9-ik hely 50 százalékkal alatta t elért eredménynek. Biztosan reméljük, h dent el fog követni, h helyet foglaljon, ezek is hozzájáruljanak a méltó munkához.

A Keren Kajemet 5687 Adar-Rison 27-tő mányok folytak be:

Adomá
Persely (3370 persel)
Aranykönyv
Purim akció
Channuka akció
Érték
Dunam
Pinkász
Templom
Olajfa

1927 március 1—

Helységek szerint (47172-50). Hozzáértot tici 850.

*Oradea Körzeti Iro (205898). Hozzártotznal Kövesd (Tileagdhoz) 1100 (2.500) Petroasa 500 (1400) *Sálar Dr. S *Tileagd Feldmann S Vád 820, Vascáu 284. *Targu-Murás: Kór 26.783 (64.785) *Reghint Sovata 338 (2476) Mierc *Albajulia Schlesing

5687 a KKL 25 éves jubileuma

AKKL a zsidó Palesztina-földjét vásárolja vissza. Erdély zsidósága az 5687. jubiláris évben 1000 dunamot váltson vissza 6.000.000 lejfel.

A jubileum alkalmából minden zsidó testület aranykönyvi bevezetéssel támogatja a KKL-t

A ránk háruló súlyos költségek miatt a mai kimutatásunktól kezdve csak 100 leies és azonfelüli összegeket tudunk névszerint kimutatni. Ugyancsak ebből az okból nem tudjuk a legutóbb kiadott „Föld” című kimutatással egybekötött kiadványunkat fentartani.

ARANYKÖNYVI BEVEZETÉS... 20.000 lej
OLAJFA: 1 fa 300 lej, 100 fa (1 kert) 30.000 lej
DUNAM: 1 dunam..... 5.000 lej

Október—márciusi eredmény: 1,362.901 Lei

VI. számú kimutatás

A jubileumi év első fele záródott le márciusi kimutatásunkkal. A jubileumi év nem hozta meg a hozzá fűzött várakozásokat. Sajnos még csak a múlt évi eredményt sem biztosította. Bármennyire is figyelembe vesszük a nehéz gazdasági helyzetet, még sem állíthatjuk, hogy csak gazdasági okok játszottak közre az eredmény elmaradásában. Oszintén meg kell állapítanunk, hogy az eredmények elmaradásában igenis az egyes helységekből mutatkozó fáradság az oka. És pedig nem annyira az adakozó készség, mint inkább a gyűjtők részéről mutatkozó fáradságban rejlik. Ez kell gondolkodásra készítsen minden egyes KKL biztost és a háttalévő félévben fokozott munkával és energiával pótolni, hogy a jubileumi évhez méltó eredményt tudjunk felmutatni.

A lezárt félév összehasonlítható táblázatát a helységek előtt számsor adja meg, amely a múlt év első felének eredményeit mutatja összehasonlítólággal a jelen félév lezárt eredményéhez. Ehhez nem kell kommentár.

A tizenöt első város március 31-én

A felhözött összeg 5687 év első felében	Város neve és zsidó lélekszáma	Felhozott összeg 5687-ben október—márc.
325.180	Timișoara 11000	251.089
233.400	Oradea .. 30000	205.898
182.509	Cluj 15000	185.529
95.241	Tg. mureș 4000	64.785
34.185	Arad 8000	47.172
26.050	Sibiu 1310	36.313
52.249	Brașov .. 1700	32.454
67.789	Satmar .. 15000	28.502
45.069	Dej 8000	23.880
53.340	Resita 460	21.859
33.599	Albaulia 1770	19.711
35.788	Deva 728	19.731
43.515	Lugoj 1770	19.160
13.921	Dstmartin 490	18.815
31.788	Bistrita .. 2018	18.694

Az előző kimutatásunkban az első 15 helyen szereplő városok közül kiesett Sighet, Caransebes, Petroșeni. Ujjonnan bekerült az első 15 város közé Bistrita, Albaulia és ismét feltűnt az első 15 város között Dej a 9-ik helyen, bár összehasonlítólággal még 50 százalékkal alatta maradt az előző év első felében elért eredménynek.

Biztosan reméljük, hogy a kiesett három város mindent el fog követni, hogy az első 15 város között újabb helyet foglaljon, ezek között elsősorban Sighet, és ezzel is hozzájáruljanak a maguk részéről a jubileumi év méltó munkához.

A Keren Kajemet Lőjiszráél Erdélyrészi Irodájába 5687 Adar-Rison 27-től Veadar 28-ig a következő adományok folytak be:

Adományágak szerint:

Persely (3370 perselyből)	162.111-50
Aranykönyv	45.940-
Purim akció	56.462-
Chanukka akció.....	1.905-
Érték	830-
Dunam	768-
Pinkász	3.120-
Templom	27.915-
Olaifa	2.100-

1927 március 1—31-ig begyűlt 301.511-50

Helységek szerint *Arad: K. K. L. Iroda 13825 (47172-50). Hozzá tartoznak: Cermeiu 1952, (6252) Curtici 850.

*Oradea Közveti Iroda Str. Episcop Pavel 21, 68.400 (205898). Hozzá tartoznak: Ceica Gottlieb Gyula 1450, Kövesd (Tilgaghoz) 366, Lunca 883 (983) Osorheiu 1100 (2.500) Petroșeni 530 (838) Sacășeni 75 Sacueni 500 (1400) *Sălărd Dr. Szőke József 2353, Szentimre 174, *Tilgag Feldmann Sándor 2248 (6644) Tulcea 140, Vád 820, Vascau 284.

*Târgu-Murás: Közveti Iroda Str. Nic. Ganea 2, 26.783 (64.785) *Reghinul-sasesc Klein Simon 4030 (4085) Sovata 338 (2476) Miercureaniraj 498 (3122).

*Albajulia Schlesinger Alfred és Berger Tivadar

6985 (19712) *Bařamara Lébi Hermann 2763 (4943) *Bistrita Kallus Lajosné és Herschmann Phöbusz 18.569 (18694) Blaj Dr. Friedmann Márton 3000 (7421) *Cluj K. K. L. Központi Iroda Str. B. L. Pop. 10, 23504 (185529) *Dej Sternberger Sarolta 11480 (23880) Deva Özv. Mihály Károlyné 4000 (19431) Dicioșanmartin Káztner Miksa 6000 (18815) Fărcasa Roș József 1716 (2112) *Hațeg Müller Lajos 5797 (16816) *Livada noua Sichermann Lajos 1230 (2580) *Oravița Krems Mózes 2871 *Orșova Reicher Márkus 1494 (4422) *Seini Fried Zoltán 1356, Siftgeorgehe Fährndrich Erzsike 3:80 (9850) Sighisoara Weinstock Ida 1000 (4574) *Târgulapus Karl Aranka 1000 (2483) *Viileșatamare Dr. Berger Lajos 1030 (1774) *Vulcan Hoffmann Sándor 3.500, *Valealui Mihai Lindenfeld Noé 2263 (3763).

1.000 lejen alóliak: Brad 582, (4562) Targusacuesc 970 4185 (185).

500 lejen alóliak: Baiașprie 350 (1250) Făgăras 100 (6017), Ciucea 110 (1171), Hunedeară 100 (3355), Iloba 73, Orașulnoua 476, Orleasubcetate (Hațeghez) 320, Râu Alb 300 800, Sabisa (Seinihez) 96, Sarbi (Fărcasa-hoz) 60 (140) Somcutamare 453 (2002) Ulmeni 140 (1033).

Legjobb persely: Lei 1500 Belgrader Ancsi Oravița X—XII. hó.

600 lejes perselyek: Princz Ernő Cermeiu 607, Kupferstein Mór Lunca 600, Gál Jenő Brasov 605, Riesz Sámuel Cermeiu 663.

500 lejes perselyek: Huszadi titkár Vulcan 500, Grauss S. Arad 500, Rosenberg Dávid Brasov 500, Stern Herman Oradea 505.

400 lejes perselyek: Dr. Lőrincné Deva 428, Goldstein Bertus Racasdia 410, Böhm L. 425, Banca Comercială Bistrita 400, Löbl Rachel Klárka Brad 400, Stern Vilmos Osorheiu 400, Gottlieb Jenőné Sătmár 487.

Mintaperselyek: Albajulia: Löwy Herman 385, Mendel Manoné 300, Arad Orffy Rudolf 357, Brasov Szegő Árpád 314, Bistrita dr. Herczeg Ignác 321, Deva Jónász László 300, Kövesd (Tilgaghoz) 366, Osorheiu Sternberg és Tsa 330, Oradea Kassner Salamon 310, Róna Armin 309, Petroșeni Sebő Sándor 315, Oravița Gross Imre 336, Sălărd Fried Ignác 330, Satmar Mayer Mihály 300, Vulcan Schatzmann Herman 340.

Perselyek. Albajulia: A februári ürtést a kis Barisszia végezte. Legjobb persely: Löwy Herman 385. Judovits J., Salamon M. 2—200, Székely M. 185, Ostfeld I. 178, Fischer főrabbi 175, Fuchs N. 160, Györi és Austerlitz 152, Deutsch A. 149, Klein F. 143, Kohn A. 140, Herzlinger M.-né 122, Stern A. 121, Ritter S. 116, Ellenbogen M., Grünfeld V., Izsák J., Naftali S., Simon Testv., Dr. Springer S., Steinherr A. 1—100 87 kisebb 2089.

Arad. Weisz János januári ürtése. Legjobb persely: Grauss S. 500, Gruber Márk 264, Barisszia 207, Szántai L. 186, Glück L. 183, kisebbek 1742 [2582-50]

Februári ürtés: Legjobb persely Orfy Rudolf 357, Grossmann D. 114, Stern N. 262, Engel B. 118, Barisszia 231, Gross Gy., 237, Özv. Bicheler Hugoné 100, Grauss S. 100, 62 kisebb 1355 (2875) Sömérok gyűjtése 1612, Aviva gyűjtése 256, Iskolas gyerekek gyűjtése 6500.

Balamare. Decembri ürtést Legjobb persely: Kovács Elek 213, Grünfeld Berko 212, Gersch M. 181, Lebovics K., Weisz Sámuelné 150—150, Feldmann A. 130, Grünfeld M. 128, Fuchs J. 120, Hirsch J., Weisz S., Izsák M. 1—100, kisebbek 1028 2612, melyből decemberben ki lett mutatva 2100, L 512.

Balasprie: Márciusi ürtést végezte az Aviva 350.—

Bistrita: Szeptemberi ürtést a somérok végezték. Legjobb persely: Banca Comerciala 400. Tabovits & Löwi 220, Birkenfeld S. 215, Özv. Kallus Lajosné 200, „Barkochba” 105, dr. Herczeg, dr. Halberg Gy., dr. Bolgár, Redlich S. 1—100, 79 kisebb 2265, (4125). Februári ürtés: Léb és Társasága 253, Banca Comerciala 200, Özv. Kallus Lajosné 180, dr. Eskelez, Koffler Róza, dr. Halberg 1—100, 86 kisebb 3110.

Brad: Mult kimutatásunkban részletezetlenül kimutatott 1496.— részletezése: Bernáth A. 115, Breier Bernáthné 154, Fischer Sándor 259, Kugel M. 140, Kugel D. 125, Kugel Babi 102, Weissberger S. 229, 9 kisebb 381. Legjobb persely: Löbl Rachel Klárka (4 éves) 400, Sonn A. 182.

Brașov: februári ürtést az Aviva végezte. Legjobb persely: Gál Jenő 605. Neumann M., Goldfinger J., Szegő L., Szegő J., Fleischmann 1—100, Roth L. 125, Kahán 206, Springer 130, Szombat S. 200, dr. Enyedi Simon 244, Guth és Weiss 262, Herzog és Braun 183, Farkas 174, Schwartz D. 134, Gráb M. 103, Kohn I. 125, Adler fényképész 103, A. L. Stern 239, Bernáth B. 117, Grünfeld Magda 125, dr. Fischer Gy. 106, Weisz Menyhért 242, Kellner Lajos 183, Fried J. 132, Schwartz J. 200, Horovitz Malvin 161, 99 kisebb 4267.

Cermeiu: Legjobb persely: Riesz Sámuel 663, Özv. Weinbergerné 128, 3 kisebb 130. Lei: 1952.

Cluj: Legjobb persely: „Vesuv” (Gező): 121 lej márciusi ürtést végezték a somérok és somrák: Salamon J. 100, Abraham S-Mittelmann 106, Ékszerárugyár 100, 22 kisebb 707, dr. Weisz Fülöp 107. Lei: 1242.

Ceica: (Oradeához) februári ürtés. Legjobb persely: Ritter Herman 280, Ritter M. 195, Erzmann A. 170, Ritter Tilda 152, Ritter I. 110, 11 kisebb 543 (1450).

Deva 4000. (részl. legk.) Fărcasa: 5 perselyből 266. Hațeg: Januári ürtést végezte Lindenbaum Mancsi és Rosenfeld Laci. Legjobb persely: Abraham Sándor 150, Szindikat 114, Hirsch I. 130, 49 kisebb 1643 2032.— Iloba: Seinihez tart. Herschkovits Lajos 253, 2 kisebb 73 Lei: 326.— Lunca: (Petroșahoz) Stein L. 149, Klein M. 134, (883.—).

Legjobb perselyürtés Arad 116 leies átlaggal.

Oradea: A februári ürtést végezte Gottlieb Hermann 1002 perselyből, Jehuda csoport 239 perselyből, Ussiskin csoport 96 perselyből, Ceire Mizrach csoport 50 perselyből. Legjobb persely: Stern Hermann 505. Özv. Glück Henrikné 286, Klein Vilmos 250, dr. Ko-

hányi R. 232, Jakobi I. 228, „Grand” kávéház 202, „Prometheus” R. T., Nussbaum S., Spérnáz Zs. 2—200, Hartmann S. 190, Weiss J. 182, Katz Zs. 177, Spitzer V. 176, Vass J. 172, Weiss Mór 166, „Palace” kávéház 165, Klein Lip't 162, Rippner Józsefné 160, Weissberger S. 153, Weinberger H. 151, Móró Rezsóné, dr. Weimann J., dr. Freiburger A. 150—150, Kain J. 147, Balázs A. 144, Farkas Jakabné 138, Rosenberg Izsóné 135, Grünstein 130, Gerő Zsigmondné 128, Waldmann Ö. 125, dr. Grünstein B., Özv. Hermann Ferencné, Park áruház, Holdek V. 120—120, Homoky J. 118, Róth M. Utódati 113, Urán M. 116, dr. Zipser B. 112, Farkas P. 111, Nissel M. 110, Búchler Mártonné 110, dr. Frigyes I. 109, Asztalos E. 109, Groszmann D. 108, Pless G. 107, Stark A. 107, dr. Bihari M. 107, Frank L., Hoffmann T., dr. Spitzer M., Tóbiás J. 105—105, Virzbaum Simonné 103, Blau S. 103, Goldstein V. 101, H. Reismann Róza, Gutfried Simonné, Hillinger Emil Kálmán F., Oppenheim B., Márkus A., Schwartz M., Grussu Fridik, Weisz Gy., Özv. Steinfeld Farkasné, Kálmán Ferenc & Comp., dr. Fehér A., dr. Goldmann A., dr. Bock A., Mezei M. 1—100, 1315 kisebb 11913. (34.500)

Oradea: A márciusi ürtést végezték: Gottlieb Hermann 760 perselyből, Jehuda csoport 225 perselyből, Ussiskin csoport 144 perselyből, Ceire Mizrach 76 perselyből 27.868 lejt.

Legjobb persely: KKL. Iroda 425 lej. Vámos Jakab 277, Pásztor Stefi 257, Rippner Józsefné 248, Silberstein Armin 215, Lőrincz Arthur 201, Westfried & Paller 173, dr. Ertler M. 177, dr. Markovits I. 172, Rein M. 168, Ziszovits J. 150, Róna A. 150, Özv. Waldner Farkasné 146, Kohn G. 146, Jachcel J. 141, Feldmann Josefina 140, Klein Pista 140, Stolz Gizi 138, Fellner J. 130, dr. Jónás E. 130, Stern S. E. 121, dr. Steiner S. 120, dr. Markovits P. 120, Özv. Weinberger Lajosné 118, Raduciner Gy. 118, Parlághi L. 113, Özv. Feldmann Edéné 113, Krausz A. 111, Darvas A. 111, Grünstein Béláné 109, Kertész M. 107, Arató F. 106, Szántó S. 105, Brúder J. 105, Bölcseki Jánosné 103, Weinstein J., Salzberger J., László J., Weisz L., Rubel L., Deutsch P. L., Grün S., Szent Antal gyógyszerár, Freiburger J., Özv. Meer Mórné, Stróhli H., Weiss D., Moskovits M., Sándor J., Rippner M., Bárány S., dr. Vas L., Schwartz M., Özv. Klein Sándorné 100—100 lej. 1150 kisebb 19.978 (27.863)

Lei: 62.363

Osorheiu: Legjobb persely: Stern Vilmos 400, Selcer A. 150, 3 kisebb 220 (1100).

Orașul-noua: kisebbek 476.

Orșova: februári ürtés. Legjobb persely: Reicher Márkus 280, Berkovits S. 163, Özv. Lufschitzné 171, Fürstner R. 102, 25 kisebb 778 (1494).

Oravița-Montana: Október és decembri ürtés. Schwartz, Ciuchici (Oravița-hoz tart.) 200 (2046).

Petroșeni: februári ürtés, Weisz Zsigmond 220.

Reghinul-sasesc: Részletezve legközelebb 1920 le. Sabisa: (Seinihez tart.) kisebbek 96.

Săcășeni: kisebb 75.

Sălărd: (Oradeához) A perselyürtést végezték: Berger Duci és Fenakal Nusi. Legjobb persely: Fried Ignátz 330, Kovács Lőrinc László 270, dr. Szőke J. 230, Berger M. 255, Berger L. 265, Stein I. 184, Weisz M. 176, Fischer E. 139, Voivovits S. 124, Fenakel S. 100, Weisz B. 100, kisebbek 120 (2353).

Seini: Legjobb persely: Simon M. 148 Mandel S. 100, 22 kisebb 664, decemberben kimutatva 447, marad 565-50.

Sărbi: (Fărcasa-hoz) kisebb 60.

Sătmár: februári ürtést végezték a köv. somérok: Brúder Ferenc és Weisz József 10 perselyből 1369, Abraham Ferenc és Klein Albert 23 perselyből 972, Kesler Zoltán és Grünfeld Ignác 6 perselyből 250, Stark Dániel és Kardos László 18 perselyből 1071, Sárkány Lajos és Mittler B. 9 perselyből 739, Weiss József és Fried Sándor 13 perselyből 761, Klein Gyula és Sándor László 20 perselyből 1182, Borgida Imre és Sámuel E. 7 perselyből 241, Legjobb pers.: Gottlieb Jenőné 487. (Katz S. 155, Korödi S. 145, Hirschhorn M. 117, Gottlieb S. 104, Preran Lajosné 102, Schönfeld I., Sugár F., dr. Schwartz L., Jeremiás Zs. 1—100, Róth S. 103, Spiegel Ius 110, Barisszia „Herzi” 201, Sömér-othon 120, Tolnay A. 115, dr. Borgida L. 102, Szobovits vendéglő 230, Guth L. 217, Princ Arminné 109, Klein D. 172, Hoffmann Eta 129, kisebbek 3157.) Lei: 6.584-75.

Soncuta-mare: Februári ürtést az Aviva végezte. Lei: 453.

Sovata: A februári ürtést Kövári Böske végezte. Ruben J. 111, 8 kisebb 2 27 (338).

Szentimre: (Sălărdhoz J. Bihor) Citrom Farkas 174.

Targu-lapus: Legjobb persely: Káhn Vilmosné 260. Dr. Biró Samuné 129, Márk Baba 103, Goldstein J. 100, kisebbek 408 (100).

Targu-sacuesc: Legjobb persely: Horovitz A. 210. Weinberger J. 120, Klein F. 200. 10 kisebb 440 (970).

Tulca: Kurtág J. 140.

Vascau: Klein F. 164, Schwartz J. 120 (284).

Vád: Februári ürtés. Legjobb persely: Dr. Timár M. 100. 9 kisebb 420 (520).

Tilgag: Legjobb persely: Lindenfeld Miksa 270, Idősb Lindenfeld M. 250, Fried S. 156, Schwartz D. 150, 13 kisebb 711 (1537).

Vulcan: Legjobb persely: Huszadi titkár 500. Ringler L. 130, Smilovits S. 100, kisebbek 2152, Leiner 278, (3500) Valea lui Mihai: februári ürtés. Legjobb persely: Weisz Herman 227, Träger Simon 209, Weisz és Fisch rtd 180, Deutsch J. 147, Lindenfeld Fanny 145, Özv. Lindenfeld Dávidné 140, Steiner J. 138, Rosenblüth L. 124, Grosinger E. 112, Hoffmann D. 100, Goldstein M. 108, 40 kisebb 1635, mult kimutatásunkban kimutatva 1000. Lei: 2268.

Dunam. Sömérok Albajulia dunamjára diákistentiszteleték jövedelme 275, Zsidó Nőegylet Vintul de jos bái jövedelmének 10 százaléka 171, kisebb 20. Eddig begyűlt 4297. Lei: 466

Gottlieb Herminke Oradea dunamjára Liebermann esküvő (Sănc-utca) Gottlieb Herminke és Herman gyűjtése 81 (Eddig begyűlt 3169)

Aviva Seini dunamjára Herskovits Ilonka és Markovits Ferenc esküvőjén Herskovits Elza és Fried Rózs

221 gyűjtött (Eddig begyűlt 983)

Értékeké. t. Winkler Janka Kun Adalbert esküvője alk. táviratmegv. 100. Lej 500

Jubileumi aranykönyvi bevezetések:

A jubileumi év aranykönyvi bevezetése már ebben a kimutatásunkban folyamatban van, de még számos olyan testület és egyesület van, amely határozatot hozott az aranykönyvi bevezetésre, azonban ennek tettéváltását még meg sem kezdte. A hitközségek között is van jó egynehány, amely elhatározta a Keren Kajemeth jubileumi évének aranykönyvi bevezetéssel való támogatását, az elhatározás realizálása még hátra van. Ki kell emelni a kis brassói neológ hitközséget, amely különösen említést érdemel ezen nemes elhatározásáról. Reméljük, hogy a következő alkalommal, mint kimutatott bevezetést szerepeltethetjük.

Különösen érdemes említeni az ugyancsak nem nagy fogású hitközséget, amely elnökének, Berdách Henriknek aranykönyvi bevezetését határozta el és nyomban be is küldötte a 20 fontos csekket. Ezzel példát szolgáltatott mindazon hitközségeknek amelyek eddig még csak az elhatározásig jutottak.

Megboldogult Chaim Jakob Halberg Bistrita bevezetésére a helyi csoport 6100, M. Siegelstein 250, Wieder Jolán mesedélutánján begyűlt 400, Slachmonesz megváltások gyűjtötték Rotschild Éva és Rachmuth Samu, Wieder Rózi és Keszner László, Wieder Jolán és Klein Jenő, Schulinger Annus és Fruchter Nuszi, Hirsch Dóri és Spéter Armin 3658, (Dr. Eskelesz M. 300, dr. Halberg 300, dr. Bolgár, dr. Berkovits, Banca Commerciala, dr. Heroeg, Rachmut, özvegy Kallusné 1—100 kisebbek 2458) Lej: 10400.

Ezra Cluj bevezetésére: A szerzői est jöv. 700, az Ezranak Olswanger által tartott I. estjén begyűlt 217, II. estjén begyűlt 387, kisebb 48, purimi gyűjtés Lebovits B., dr. Kohn, dr. Spitzer, dr. S. Zeeler Botosani, dr. Keppich Á., Földes A., Silbermann M., dr. Jakobi E., Bergner cég, Rosenzweig, dr. Herz N., Boskovics J., László J., Krausz A., Grün László, R. T. Fodor és Dux S. Iceland, Stössel J., Lusztig J., dr. Fischer T., Deutsch Á., Weisz J., dr. Krausz, Déri szűcs, Sámuel, dr. Fischer J., dr. Krausz J., Jakab M., dr. Márk H. Hochmann J., Gottlieb J., Glasner B., Mendel J., 100—100, kisebbek 4048. Lej: 8700.

Hátszegi zsidók aranykönyvi bevezetésére Schwartz Sári, Wartenberg Zsiga, Berkovits Mancsi és Müller Lajos gyűjt. 2040, Salamon V., Grün S., Léb A., Salamon Á., Izrael I., Ábrahám J., Hirsch I. cég, Löwy L., Ábrahám S., Szindikátus (Mayer et Hirsch), Weil L., dr. Deák L., Gottlieb J., Stern E., Groszmann G., Groszmann I., Groszmann K., dr. Szarvas J., Zuckerman S., Léb M. és dr. Krausz F. 100—100, kisebbek 40, Eddig begyűlt 5095 lej.

Dr. Markovics Ignác Oradea bevezetésére dr. Kovács Jenő és Heller Rózi esküvőjén Gottlieb Herman pinkass gyűjt. 1010, (dr. Kovács Jenő és neje 200, dr. Kovács Lajos 200, Kovács J. K., dr. Kovács D., Heller E., Heller F., Reich J. 100—100, kisebbek 110,) slachmonesz megv. gyűjtötték Nussbaum Anna, Reingewürz Irén, Kirsch Mirjam, Rác Ilus, Deutsch Erzsé, Leichtmann Imre és Gutfried Jenő) Grünstein Sámuel 200, Nussbaum S., Leicher S., Lédig Miklósné, Vadas Józsefné, Sándor Józsefné, Jakobi Lilly, Weiss Margit, Vámos Jenőné, Rippner Józsefné, Klórné, Ziszovits Jenő, dr. Váradi Ö., dr. Markovits I., Krausz S., dr. Weimann I., dr. Löw B., dr. Kohányi R., Kun Gy. 1—100, kisebbek 850, (2850)

Vád. Izsák Lajos és Weinberger Gyula slachmonesz megv. gyűjtése 300. (Eddig begyűlt 18.801) Lej: 4160

Aviva és Barisszia Oradea bevezetésére: Deutsch Ica Roshaviva és Gross Sándor eljegyzésén az Aviva gyűjt. 200, Beck Olga és Gutfried Gizi esk. gyűjt. 166, Aviva és Barisszia a február 9-i estély jövedelmének 10 százaléka 1500. Eddig begyűlt 1866 lei.

A Hitachdut Aviva Székely Béla Cluj alapító diszelnök bevezetésére Schwartz Adolf Curtici Salamon fiának brith miláján Ohrenstein Fülöp gyűjtése 850 (Ohrenstein F., Weiss B., Szameth J., Szameth M. 1—100, kisebbek 450) Aviva Sft-georghe 3080. Eddig begyűlt 12.147. Lej 3930.

Az Ifjusági Blok Tgmuras bevezetésére a március 12-én rendezett mulatság teljes jövedelme 4752, Az aviva február 12-én rendezett mulatság jöv. 10 százaléka 50. (Eddig begyűlt 10.316) Lej: 4802.

A Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportjának Targumuras bevezetése: Felajánlásokból 1350, Halmos László gyűjtése a Kulturstélyen 223, Lej: 1573.

A „Deborah“ Targumures bevezetésére hóláda teákból Lej: 3100.

A Keren Kajemeth Bizottság Targumuras bevezetésére Princ Albert és Sámuel Mici esküvőjén gyűjtés 478, Ungár Ilona esküvőjén a G'dud

Hechaluc gyűjt. 271, Kraus Flóra és Kun Adalbert esküvőjén Rosenberg Ilonka és Ábrahám Annus gyűjtése 173, gyűjtés a vacsoránál 2026 Lej: 2748,

Tileagdí Zsidók bevezetésére: Goldsten Böske KKL biztos és Schwartz Hermann esküvője alkalmával 511.

Pinkass bevezetések: Léber Zsófi és Politzer Miksa Cluj esküvőjén Krémer Eszter és Irén gyűjt. 520.

Krausz Flóra és Kun Adalbert Targumuras bevezetésére esküvőjükön Izsák Pálma és Halmos László gyűjtése 2400 lei.

Részletezetlenül Timisoaráról 50.000. (részletezve „Uj Kor“ Timisora számaiban.)

Templomadomány: Hatég: Ifj. Deák L. 255, Ábrahám S., Löbl A. 2—200, Grün S. 115, Löwy L. 105, Ábrahám J. 100, kisebbek 690 (1725). Orleansubetate (Heteghez) Löbl A. 200, Weil S. 120 (320). Reghinulsasesc: Dr. Fránl 169, kisebbek 105. Oravita: 850 (részl. legk.)

Targumuras: Dr. Markovits Pál, Goldschlag Osias, Rothmann Mór 3—300, Klein Miksa, Kertész Rezső, Gerson Mátyás 2—200, Löwy Armin, Vass Albert, Nussbaum Mór, Kohn Márton, Jakóbi Rezső, Darvas Mór, Gerson József 1—100, kisebbek 465. Lej: 2665.

Olajfaadományok: Cluj „Ezra“ 1800, Timisoara: A Barisszia által rendezett ünnepély jöv. 10%-a 300.

Chanuka-akció: Reghinulsasesc az Aviva és Barisszia által a héberovoda jav. rendezett estély jövevény 10%-a 1000, egyszázalékos hozzájárulások: Haimann A. 200, Herschdorfer A., Haimann L., Klopót M., Funk B. 1—100, Neumann Magda 135, kisebbek 170 (1905).

Purim-akció: Slachmonesz megváltások: Arad: Schlanger Samu 100. Baiamare: Izr. Nőegylet teaestélyének jöv. 500, Weiss Bellus gyűjt. 85, dr. Gottlieb S., Salamon Perach és Malka 1—100, Arvagondozó estélyből 700, Maszkos gyűjtés 716, kisebb gyűjtés 50 (2251). Blaj: Az Aviva ált. rendezett estély jöv. 3000. Marasesti: Dr. Neumann és neje 200, Ing. B. Orowan 100, Ciucea: Farkas Ferenc gyűjt. 110. Cluj: Tarbut leánygimnázium 200, Winkler Janka 100, Dávid Lajos 100, Kvuca D'vora Schwartz M. és Dux M. nevére 100, Léb Jenő és neje 100.

Cluj Somérok és Somrák gyűjtése. Weisz Eszter és Frider Frici gy. 350— (Boschán Gézané 100, Salamon J. 100), Kálmán Barna és Frank Sári gy. 90, Weiss Ernő és Glück Sári gy. 390, (Schwartz M., Banca de Credit Marunt Lichtmann A. 1—1000), Judovits László és Strul Rózi 1200—, (dr. Heller, Grünwald G., Katz cég, Hirsch V., Sándor S., Indig M., Boschán G., dr. Kappel 1—100), Léber Gyula és Weiss Juci gy. 20, Zádor Rudolf és Baumzweig Sósana gy. 384, Krausz Pál és Hirsch Piri 126, (Woiticky Gy. 100), Feuermann és Rosenfeld Piri gy. 90, Sámson Andor és Rosenfel Böske gy. 740, (Engelmann, Landesmann F., Mautner, Ornstein 1—100. Lej: 3370—

Krémer Irén gy. 300, (Weinberger N., Ausländer L. 1—100, kisebbek 100), Braun József és Mátyás Mária gy. 265. A Barisszia által rendezett Olschwanger-estély jöv. 7407.

Dej, Sternberger Sarolta bevezetésére Surányi Elza és Königsberg Relli gy. 1000, Feldmann Boriska és Hanz Máli gy. 1000, Gottlieb Mariska és Léb Sári gy. 1000, Hirsch Elza és Mayer Fancsi gy. 1200, Hirsch Bertus és Germann Sulamith (héber ovónő) 1200, Gan Jeladim 2002, Rosenzweig M. Jehuda és Sternberger Sarolta gy. 7048.

Gan Jeladim gyűjt.: Schönfeld Bubi és Lillyke 202, Rosenzweig Sári és Gidi 210, Izrael Hercu 152, Bergfeld Riszu és Heilbrun Eszter 100, Wolf Mirjam 150, Simon Manyi és Fehér Laci 100, Diamantstein Bandi 100, Heimann Eszter 90, Klein Slojmi 80, Vidor Rachel és Mátyás Feigus 80, Ganz Mátuka és Herskovits Giti 80, Schermann Eszter és Salamon Rivka 60, Hersch Beri és Malke 60, Klein Libuka 62, Julius Eszter és Avramli 62, Liebermann Nucha és Libuka 58, Stein Frici és Mátyás Alca 56, Junger Ervin 50, Mendelsohn Laci 50, Sámuel Dodo és Eliczer 50, Eidinger Imi 50, Hirsch Margit és Elza 50, Hirsch Imi 50 (2002).

(Klein Albert 250, Majrovits Jakabné 200, Dux Mór 200, Noe A. 150, Klein N., Lillienthal S., Grossmann Manoné, dr. Weinberger M., Friedman Izsákné, dr. Bär Manoné, Hochstädt D., dr. Lebovits M., Majrovits M., Wiegner S., dr. Ágai Andorné, Salgó D., Paneth I., Lékai B., Majrovits L., Frank B. 1—100, Paneth B. 90, kisebbek 2098,

Nasch Lipót 500, Kis barisszia adománya 500, Rosenzweig Jakab 300, Hirsch Ábrahám 300, Rosenzweig V., Mátyás I., Rosenzweig M. J. 2—200, Sternberger Sarolta 150, Léb J. 120, Farkas D. 120, Hirsch M., Weinstein J., Rosenthal I., Goldenberg A., Mendelsohn Józsefné, Klármann E., Schwimmer E., Léb M., Diamantstein M., Jeremiás I., Hirsch S., Fenyő B., Massalyki S., Bergfeld A., Weisz S., Schwarz B., Nasch B., Biró és Weli, Fülöp E., Feig H., Singer F., Danzinger L., Hegyesi Fráda 1—100. Lej 11.486

Diciosanmartin: purimi előadás tiszta jöv. 6000, Farcasá: Roöz Testvérek házi mulatságán (1450) Roöz Testvérek 580, Hermann S. Sárbi, Izrael D. Miresulmare, Izrael A. Miresulmare, Jeremiás L. Satmar, László M. Tunica, Markovics Z. Cehulsivaniei, Löwy M. 1—100 (kisebkek 170) Fágarnas: Löwy Josua 100, Hunedoará: Schilling S. 100, Livada noua: Siehermann Lajos gyűjt. (1230) Weiss I. 350, Siehermann L. 200, László Dezsőné 150, Weiss Náthánné, Filip I. 1—100, kisebbek 350 Ráu Alb: Max Móritz 200, Max J. 100, Seini: Fried Rózi és Herskovits Ella gyűjt. 670, Sighisoará: Aviva 1000, Ulmei: Mátyás Lajos gyűjt. 140, Villesatunare: Dr. Berger Lajos utján 1030, Tileagd: Ifj. Lindenfeld M., Idb. Lindenfeld M. 1—100, Miercuraniraj: Hirsch Emil utján 480.

Helyreigazítás: V. számú kimutatásunkból kimaradt Satmarról:

Legjobb persely

Dr. Jordán Viktor Satmar
Lej 700—

Keren Kajemeth Lőjiszráél
Erdélyrészi Irodája
Baron L. Pop No. 10.

A tapasztalat igazolja

hogy a valóban jó, mindig olcsó marad. Ezt bizonyítja a régő a bevált „valódi Franck“ is. Saját jól felfogott érdekében csakis oly csomagolási kávépótlékot használjon, melyen a Franck Henrik Fiai cég kávédaráló védjegye fel van tüntetve

Budapesti nemzetközi vásár

április 30- május 9. 1927.

Legjobb alkalom Nyugat- és Középeurópaival új gazdasági kapcsolatok létesítésére.

Kiállítók és látogatók a C.F.R. összes vonalain a visszautazásnál érvényes 50%-os, a magyar vasutaknál pedig ugy az oda, mint a visszautazásnál érvényes 50%-os jegykedvezményt élveznek.

Vizummentes határátlépés.

Az összes kedvezmények a vásárigazolvány felmutatásához vannak kötve. — További felvilágosítások és a darabonként 150 leibe kerülő vásárigazolványok kaphatók: Budapest, Vásár-iroda (V. Alkotmány-u. 8.)

Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara. Arad, Brasov, Deva, Tg.-Mures: Kereskedelmi és Iparkamara.

Bistrita: Laurentzi János börgyár. Carei: Brichta Miksa.

Dej: Stojka László fűszeriparostész.

Diciosanmartin: Pakry Sándor földbírtokos.

Oradea: Hala de Comerciul din Oradea.

Satu Mare: Unione Industriilor de Fabrica si a Patronilor din jud. Satunare.

Timisoara: Tadesch Béla, II. Str. Daclor 17.

Turda: Polonyi Sándor fűszerkereskedő.

Sz. Erkesztőség, k. hi vatal és nyon

Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop (Brassai-ut)

Telefon:

Szerk. és kiadóhí 9-77

Zs. N. Sz. — — —

Egyes szám ára p udvaron és vidéken Bukarestben is

1927 április 20 S

SPA
sportáruház,
Kér
Tenniszfelszere

Hontalanok

Soha sem volt világszövetségeknek mulik el hét, hogy polisában új világs nagy kataklizma u valamennyi országgh hogy kiesett a bé bázisa és vagy mat nem találják meg I alakulnak meg nap szövetségek, melyek kon és gazdasági cé kitüzeiseiknek propa lönböző országokban egy táborba szedni.

Ilyen körülmén növebb feltűnést, ha ségek hosszú láncsor illeszkedik be és a újabb világszövetség mégis fel kell figyel ből érkezik, ahol e probléma orvoslását nak a legkeserves hontalanoknak nemz

A hontalanság r csak a világháboru lanok más korokban vagy vesztett forra a szélrózsa minden vagy kényszerű sz tengődtek. Csakhog olyan keserű, mert szivesen türték meg valósággal a keblük azokat, akik meggy szülőföldjükről. Nem csak a nosztalgia gy

És voltak más k nok is, akik kenyer tárokon tulra, de a is szivesen fogadta e állampolgárai közzé.

gyökerében változot talanság gyöttrő kes leköltözött az élet r ezrével teremték me se nem indultak el ták el őket, csak az véletlenül nem ot ciát teremtettek ma lanoknak a szó szoro a kenyere, mert az felfogás világszerte r

A háboru után s tott vendég az idege türték néhol. A szal rompóját szegezte sz idegeneknek, Európá európában a kintasi ellenük. Az idegen s meg változott, a büro igyekeznek azon, ho veljük, sőt inkább a ségük, hogyan lehet könyvebben megszaba

Persze, hogy eze nagyobb része csak a arra, hogy állampol a területen, ahol él.